

Lars Lindencrone Petersen

Partner

Sagsnr. 050560-0001 llp/shs

T +45 72 27 35 35

llp@bechbruun.com

REDEGØRELSE

20. august 2012

---

om undersøgelse af visse forhold i Skælskør Bank A/S og Max Bank A/S

Advokat Lars Lindencrone Petersen

INDHOLDSFORTEGNELSE

KAPITEL I	INDLEDNING, KOMMISSORIUM OG KONKLUSION	3
1.	Indledning og baggrund	3
2.	Kommissorium.....	3
3.	Undersøgelsens forløb	4
4.	Bevisbedømmelsen.....	6
5.	Konklusion.....	6
KAPITEL II	bankernes HISTORIE OG ORGANISATION	9
1.	Bankernes historie i hovedtræk.....	9
2.	Bankkoncernen	14
3.	Bankernes kapitalisering	14
4.	Bankernes strategi og forretningsmodel	16
5.	Bankernes organisering og risikostyring	17
6.	Finanstilsynets undersøgelser mv. af Bankerne	17
7.	Sammenfatning	17
KAPITEL III	BANKERNES KREDITORGANISATION	19
1.	Bankernes kreditorganisation.....	19
2.	Kreditpolitik, kreditinstruks og forretningsgange	20
3.	Bankens udlånsengagementer – udvikling, sammensætning og Finanstilsynets undersøgelser	21
4.	Større lån og FIL § 78 (kommissoriets pkt. 2).....	27
5.	Konklusion.....	28
KAPITEL IV	FIL §§ 70-71	29
1.	Indledning.....	29
2.	Vurdering af, om de retningslinjer mv., der omhandles i FIL §§ 70 og 71, har foreligget i Perioden	29
KAPITEL V	DELÅRSRAPPORTER OG ÅRSRAPPORTER	30
1.	Indledning.....	30
2.	Delårsrapporter og årsrapporter – Skælskør Bank	31
3.	Delårsrapporter og årsrapporter – Max Bank	33
KAPITEL VI	ANSVAR.....	35
1.	Indledning og forbehold.....	35
2.	Erstatningsansvar for Bankernes tidligere ledelser.....	35
3.	Erstatningsansvar for Max Banks interne og Bankernes eksterne revision.....	39
4.	Disciplinæransvar for bankens eksterne revision	41
5.	Strafansvar	42

KAPITEL I INDLEDNING, KOMMISSORIUM OG KONKLUSION

1. Indledning og baggrund

- 1.1 Max Bank A/S (herefter "Max Bank") var det fortsættende selskab efter en fusion i september 2010 mellem de to pengeinstitutter Skælskør Bank A/S (herefter "Skælskør Bank") og Max Bank. Skælskør Bank og Max Bank er herefter samlet benævnt "Bankerne".
- 1.2 Max Bank konstaterede i oktober 2011, at banken ikke kunne opfylde det individuelle solvenskrav, som Finanstilsynet fastsatte. På den baggrund indgik Max Bank den 10. oktober 2011 aftale med Finansiell Stabilitet A/S om afvikling efter bankpakke IV, model II, med den virkning, at Max Banks aktiver og passiver med undtagelse af aktiekapital og anden efterstillet kapital blev overdraget til Finansiell Stabilitet A/S' datterselskab Max Bank af 2011 A/S.

2. Kommissorium

- 2.1 I kommissorium dateret 10. december 2011 har bestyrelsen for Max Bank af 2011 A/S anmodet mig om at klarlægge de væsentligste årsager til Max Banks økonomiske sammenbrud, samt om der er grundlag for at antage, at Max Banks og/eller Skælskør Banks tidligere ledelser eller interne eller eksterne revisioner under udøvelsen af deres hverv har begået ansvarspådragende handlinger, eller der er begrundet mistanke om, at de nævnte personer under udøvelsen af deres hverv har begået strafbare handlinger.
- 2.2 Kommissoriet angiver derudover, at min undersøgelse skal omfatte en undersøgelse af følgende forhold i Bankerne:
1. om de retningslinjer mv., som omtales i lov om finansiell virksomhed (herefter "FIL") §§ 70 og 71, har foreligget;
  2. om de pågældende retningslinjer mv. har været fulgt;
    - med hensyn til bevilling af større lån mv.; og
    - i relation til engagementer omfattet af FIL § 78;
  3. om Bankernes ledelser har aflagt års- og delårsrapporter i overensstemmelse med FIL kap. 13 og de regler, der er fastsat i medfør heraf; og
  4. om Bankernes interne og eksterne revision har udført revisionen af Bankerne i overensstemmelse med lovgivningen og de bestemmelser, der er fastsat i medfør af FIL § 199, stk. 11.

- 2.3 Undersøgelsen er koncentreret om væsentlige forhold i perioden fra 1. januar 2007 til 9. oktober 2011 (herefter "Perioden").

3. Undersøgelsens forløb

- 3.1 Undersøgelsen har omfattet gennemgang af det – meget omfattende – materiale (mere end 3.000 dokumenter), som Max Bank af 2011 A/S har stillet til min rådighed på grundlag af de anmodninger, som jeg har sendt til banken. I enkelte tilfælde – navnlig når det har angået historiske versioner – har det ikke været muligt for banken at fremskaffe kopi af de ubedte dokumenter. Jeg vurderer, at dette ikke har betydning for mine konklusioner.

Jeg har ikke ubedt mig og har ikke haft adgang til ekstern revisors arbejds papirer.

Jeg har ført rent opklarende samtaler med udvalgte medarbejdere fra Max Bank og Skælskør Bank og med direktør Steen Parsholt, Max Bank af 2011 A/S. Jeg har ikke ført samtaler med personer, hvis forhold er omfattet af min undersøgelse.

Advokat Tina Øster Larsen, advokat Sarah Weber og advokatfuldmægtig Stefan Munch Gofredsen har bistået med undersøgelsen, ligesom jeg har drøftet visse spørgsmål med advokat Morten Krogsgaard.

- 3.2 Den personkreds, som har været omfattet af min undersøgelse, består af de personer, der er anført nedenfor. Hvor der ikke er anført nogen dato for de pågældendes udtræden/fratræden, indtog de deres post ved ophøret af vedkommende bank, for Skælskør Banks vedkommende ved den endelige gennemførelse af fusionen med Max Bank den 9. september 2010, for Max Banks vedkommende ved overdragelsen den 10. oktober 2011 til Max Bank af 2011 A/S.

3.2.1 Skælskør Bank

Bestyrelse:

- Paul Axel Valling Andersen, indtrådt 3. april 1992, formand fra 5. marts 2005, udtrådt 10. marts 2007
- Søren Peter Nielsen, indtrådt 28. februar 1998, næstformand 5. marts 2005-7. marts 2009, herefter menigt medlem
- Peter Nicolai Fabricius Melchior, indtrådt 4. marts 2002, formand fra 10. marts 2007
- Freddy Hjortkær Hansen (medarbejderrepræsentant), indtrådt 7. marts 2001, udtrådt 7. marts 2009
- Christian Boye, indtrådt 5. marts 2005
- Per Vesterholm (medarbejderrepræsentant), indtrådt den 5. marts 2005
- Krestian Rikard Knudsen, indtrådt 7. marts 2009

- Henning Skovlund Pedersen, indtrådt som næstformand 7. marts 2009

Direktion:

- Carsten Henning Roth, tiltrådt 13. november 1992, fratrædt 14. december 2009
- Henrik Borup Jeppesen, tiltrådt 15. december 2009

Ekstern revision:

- John Ladekarl, Deloitte årsrapport 2007, 2008
- Jens Ringbæk, Deloitte, årsrapport 2007, 2008, 2009
- Henrik Priskorn, Deloitte, årsrapport 2009

Intern revision:

Skælskør Bank havde ikke intern revision i Perioden.

3.2.2 Max Bank

Bestyrelse:

- Hans Fossing Nielsen, indtrådt 27. august 1987, næstformand 26. maj 1989-11. maj 1993, formand 11. maj 1993 - 30. marts 2011, udtrædt 30. marts 2011
- Henrik Forssling, indtrådt 27. august 1987, udtrædt 3. september 2010
- Mogens Palle Dyrelund Pedersen (medarbejderrepræsentant), indtrådt 27. august 1987, udtrædt 3. september 2010
- Mogens Dan Andersen, indtrådt 26. maj 1989, næstformand 11. maj 1993-9. september 2010, fratrædt 9. september 2010
- Kai Møller Nielsen, indtrådt 26. maj 1989, udtrædt 31. marts 2007
- Sven Jacobsen, indtrådt 27. juni 1990, udtrædt 3. september 2010
- Kurt Aarestrup (medarbejderrepræsentant), indtrådt 9. marts 1999, udtrædt 27. juli 2010
- Niels Henrik Andersen, indtrådt 7. marts 2000, udtrædt 26. marts 2009
- Ane Margrethe Hansen (medarbejderrepræsentant), indtrådt 18. marts 2003, udtrædt 31. marts 2007
- Mie Rahbæk Hjort (medarbejderrepræsentant), indtrådt 31. marts 2007
- Steen Sørensen, indtrådt 31. marts 2007, formand 30. marts 2011
- Jan Borre Bjødstrup, indtrådt 26. marts 2009
- Preben Pedersen (medarbejderrepræsentant), indtrådt 27. juli 2010, udtrædt 30. marts 2011
- Peter Nicolai Fabricius Melchior, indtrådt den 3. september 2010 som næstformand
- Henning Skovlund Pedersen, indtrådt 3. september 2010
- Per Vesterholm (medarbejderrepræsentant), indtrådt 3. september 2010
- Dennis Østerlund Larsen (medarbejderrepræsentant), indtrådt 30. marts 2011

- Sten Nymark, indtrådt 30. marts 2011

Direktion:

- Hans Verner Larsen, tiltrådt den 13. juni 2002, fratrædt den 3. september 2010
- Allan Bruun Weirup, tiltrådt den 1. januar 2003, fratrædt den 25. september 2007
- Henrik Lund, tiltrådt den 1. august 2008
- Henrik Borup Jeppesen, tiltrådt den 3. september 2010

Ekstern revision:

- Christian Dalmoose Pedersen, Deloitte, årsrapport 2007
- Mogens Holm Christensen, Deloitte, årsrapport 2007, 2008, 2009
- Henrik Priskorn, Deloitte, årsrapport 2008, 2009, 2010
- Jens Ringbæk, Deloitte, årsrapport 2010

Intern revision:

- Claus Pommer, tiltrådt september 2006, fratrædt 31. august 2008
- Pernille Müller, tiltrådt marts 2009

4. Bevisbedømmelsen

Som anført hviler mine konklusioner primært på skriftligt grundlag, og de personer, hvis forhold jeg har undersøgt, har ikke haft lejlighed til at udtale sig. Jeg har derfor fundet, at der må foreligge et temmelig sikkert bevismæssigt grundlag, før jeg vil udtrykke kritik af et udvist forhold eller anse dette for ansvarspådragende eller strafbart. Antagelser og forhold, som jeg ikke med rimelighed kan anse for godtgjort, indgår derfor ikke i min rapport.

5. Konklusion

5.1 De væsentligste årsager til Max Banks økonomiske sammenbrud

Jeg vurderer, at de væsentligste årsager til Max Banks økonomiske sammenbrud var bankens skrøbelige kapitalstruktur sammenholdt med en utilstrækkelig bonitet i bankens udlånsportefølje. Jeg henviser til kapitel II afsnit 3.2 og 7 samt kapitel III afsnit 5.

5.2 Har de retningslinjer, som omtales i FIL §§ 70 og 71, foreligget

Jeg vurderer for begge Banker, at de retningslinjer mv., der omhandles i FIL §§ 70 og 71, i al væsentlighed og på de områder, der er de væsentligste for min undersøgelse, har foreligget i Perioden, jf. kapitel IV afsnit 2.

- 5.3 Har retningslinjerne været fulgt ved bevilling af større lån og i relation til engagementer omfattet af FIL § 78

Jeg har ved min undersøgelse ikke konstateret forhold, hvor bevillinger af større lån har været undergivet en sagsbehandling i Bankerne, som ikke opfylder betingelserne i FIL §§ 70-71 og de retningslinjer mv., der er udstedt i medfør deraf, jf. kapitel III afsnit 4.1.

Jeg vurderer for begge Banker, at engagementer til den personkreds, der er omfattet af FIL § 78, blev bevilget i henhold til Bankernes sædvanlige forretningsbetingelser og på markedsbaserede vilkår, jf. kapitel III afsnit 4.2.1.

Jeg har konstateret, at Skælskør Bank i to tilfælde og Max Bank i et tilfælde har bevilget lån til personer eller selskaber omfattet af FIL § 78 uden bestyrelsens forudgående samtykke, jf. kapitel III afsnit 4.2.2 og 4.2.3.

- 5.4 Har ledelserne i Skælskør Bank og Max Bank aflagt års- og delårsrapporter i overensstemmelse med FIL kapitel 13 og de regler, der er fastsat i medfør heraf

Jeg vurderer, at Skælskør Banks årsrapport for 2008 og delårsrapporter for 1.-3. kvartal 2009 i deres oprindelige udformning ikke har været retvisende, jf. kapitel V afsnit 2.

Jeg vurderer, at Bankerne bortset herfra har aflagt års- og delårsrapporter i overensstemmelse med FIL kapitel 13 og de bestemmelser, der er fastsat i medfør heraf.

- 5.5 Har Bankernes interne og eksterne revision udført revisionen af Bankerne i overensstemmelse med lovgivningen og de bestemmelser, der er fastsat i medfør af FIL § 199, stk. 11

Jeg vurderer, at Skælskør Banks eksterne revisor i forbindelse med sin revision af bankens årsrapport for 2008 og sit review af bankens delårsrapport for 3. kvartal 2009 burde have anført over for bankens ledelse, at dens regnskabsmæssige behandling på et enkelt punkt ikke var korrekt, og at han, hvis bankens ledelse fastholdt skønnet, burde have ladet denne uenighed komme til udtryk i form af et forbehold i sine revisions- og reviewpåtegninger på årsrapporten for 2008 og delårsrapporten for 3. kvartal 2009, jf. kapitel V afsnit 2.

Jeg vurderer, at Max Banks eksterne revisor i forbindelse med sin revision af bankens årsrapport for 2008 burde have anført over for bankens ledelse, at dens regnskabsmæssige behandling på et enkelt punkt ikke var korrekt. Da forholdet ikke havde en sådan karakter, at den oprindelige årsrapport ikke var retvisende, finder jeg, at revisor, hvis bankens ledelse fastholdt skønnet, burde have ladet denne uenighed komme til udtryk ved at anføre dette som en revisionsdifference i revisionsprotokollen, jf. kapitel V afsnit 3.

Jeg vurderer, at Bankernes eksterne revisor bortset herfra har udført revisionen af Bankerne i overensstemmelse med lovgivningen og de bestemmelser, der er fastsat i medfør af FIL § 199, stk. 11, jf. kapitel V afsnit 2 og 3.

Jeg vurderer, at Max Banks interne revisorer har udført revisionen af Bankerne i overensstemmelse med lovgivningen og de bestemmelser, der er fastsat i medfør af FIL § 199, stk. 11, jf. kapitel V afsnit 3.

- 5.6 Er der grundlag for at antage, at Bankernes ledelser eller interne eller eksterne revisioner under udøvelsen af deres hverv handlet ansvarspådragende eller strafbart

Jeg har ved min undersøgelse ikke fundet forhold, som jeg mener at kunne karakterisere som ansvarspådragende eller strafbare for medlemmer af nogen af Bankernes ledelse – bestyrelse eller direktion – eller interne eller eksterne revision, jf. kapitel VI afsnit 2-5.

Jeg indstiller derfor til bestyrelsen for Max Bank af 2011 A/S, at der ikke søges gjort et erstatningsretligt, strafferetligt eller disciplinært ansvar gældende mod nogen af de personer, hvis forhold jeg har undersøgt.

KAPITEL II BANKERNES HISTORIE OG ORGANISATION

1. Bankernes historie i hovedtræk

1.1 Skælskør Bank

1.1.1 Bankens udvikling i hovedtræk

Banken blev grundlagt i 1876 som lokalbank med hovedsæde i Skælskør.

Indtil begyndelsen af 1990'erne var bankens geografiske forretningsområde begrænset til Skælskør og omegn. Herefter begyndte banken gennem etableringen af filialer og opkøb at udvide sit geografiske forretningsområde til hele Vestsjælland. På tidspunktet for fusionen med Max Bank i september 2010 havde banken filialer i Skælskør, Slagelse, Korsør, Sorø, Kalundborg og Dalmose.

Bankens kundesegment udviklede sig fra at være lokale privatkunder til et blandet segment bestående af – primært lokale – privat- og erhvervs-kunder. Erhvervs-kundesegmentet bestod som følge af bankens størrelse primært af små og mellemstore virksomheder. Ultimo 2009 var bankens udlånsmasse fordelt på ca. 74,9 % erhvervsdrivende kunder og ca. 25,1 % privatkunder.

Banken var børsnoteret og indgik i Small Cap+-indekset på NASDAQ OMX Copenhagen.

1.1.2 Udviklingen siden 2007

I 2007 fik banken et koncernresultat på 47,6 mio. kr. før skat, mens egenkapitalen pr. 31. december 2007 var opgjort til 299,9 mio. kr. Årets nedskrivninger udgjorde ca. 13 mio. kr. Banken havde i løbet af året en udlånsvækst på 22,1 %. Udlån i forhold til indlån-ratioen (udlån plus nedskrivninger herpå i forhold til indlån) var samtidig vokset til 128,7 %.

På grund af den finansielle krise tilsluttede banken sig i 2008 statsgarantiordningen i medfør af bankpakke I.

Banken opgjorde oprindeligt sit koncernresultat for 2008 til -18,5 mio. kr. før skat, mens egenkapitalen pr. 31. december 2008 blev opgjort til 273,7 mio. kr. Årets nedskrivninger blev opgjort til 42,2 mio. kr., mens årets udlånsvækst blev opgjort til 1,0 %. Årets udlån i forhold til indlån-ratio (udlån plus nedskrivninger herpå i forhold til indlån) blev oprindeligt opgjort til 129,9 %. Den 3. november 2009 offentliggjorde banken efter påbud fra Fondsrådet en korrigeret årsrapport, hvori årets resultat efter skat som følge af yderligere nedskrivninger på i alt 80,3 mio. kr. var opgjort til -81,3 mio. kr. Egenkapitalen var følgelig reduceret til 203 mio. kr., svarende til et fald på ca. 30 % i forhold til

det oprindeligt opgjorte. Årets udlån var faldet med 4,9 %, mens udlån i forhold til indlån-ratioen fortsat var opgjort til 129,9 %.

Påbuddet om de yderligere nedskrivninger skyldtes, at Fondsrådet var uenig i bankens opgørelse af nedskrivningsbehovet på fire engagementer. Det øgede nedskrivningsniveau medførte navnlig, at banken ikke længere opfyldte kapitalkravene til at modtage statslig kapital i medfør af bankpakke II.

Ved afgørelse af 26. august 2009 fastsatte Finanstilsynet derudover i medfør af FIL § 124, stk. 5, et individuelt solvenskrav for banken på 13,8 %. Banken fik herefter akut behov for at retablere sit kapitalgrundlag.

Med henblik herpå iværksatte banken en handlingsplan for at styrke sin solvens, ligesom banken på sigt ville forsøge at finde en fusionspartner. Handlingsplanen blev ført ud i livet, hvorefter banken indledte fusionsdrøftelser med en række potentielle fusionskandidater med henblik på at sikre sin overlevelse. Efter at disse drøftelser successivt var endt uden resultat, valgte bestyrelserne i Skælskør Bank og Max Bank at indstille til en fusion mellem de to banker.

Efter nye, væsentlige nedskrivninger i 2009 opfyldte banken ikke længere sit opgjorte individuelle solvensbehov. Finanstilsynet gav i februar 2010 banken dispensation til at overskride grænserne i FIL § 129, stk. 2-5, for indregning af hybrid kernekapital, således at banken kunne konvertere statslig hybrid kernekapital for herved at bringe bankens solvens i overensstemmelse med lovens krav.

Derudover lagde Finanstilsynet i marts 2010 i sine bemærkninger til fusionsoplægget mellem de to banker vægt på,

"at fusionen indgås mellem bæredygtige institutter. Det vil sige, at begge institutter inden fusionen skal være således kapitalmæssigt polstret, at de begge med betydelig sandsynlighed ville kunne drives videre også uden en fusion."

Banken konverterede den 20. april 2010 99,6 mio. kr. statslig hybrid kernekapital og renter på 3,6 mio. kr. til aktiekapital. Som følge af konverteringen fik Den Danske Stat en direkte ejerandel på 53,5 % i banken. Med tillæg af en indirekte ejerandel i banken gennem Finansiell Stabilitet på ca. 3,5 % ejede Den Danske Stat herefter ca. 57 % af bankens aktiekapital.

Den 27. maj 2010 meddelte de to banker, at de havde aftalt grundlaget for en fusion, som de ville indstille til bankernes generalforsamlinger. Statens stillingtagen til den påtænkte fusion fremgår blandt andet af aktstykket 142, Folketinget 2009-10, 27. maj 2010. Det fremgår heraf, at:

"Statens finansielle rådgiver KPMG har foretaget en overordnet vurdering af det aftalte bytteforhold ud fra forskellige metoder. KPMG vurderer på den baggrund,

at der ikke er grund til at antage, at det aftalte bytteforhold ikke er rimeligt. KPMG har ved denne vurdering lagt vægt på, at børskurserne i de to selskaber ikke vurderes at være udtryk for en effektiv prisdannelse, herunder som følge af lav likviditet i aktierne. Det er derfor KPMG's opfattelse rimeligt at lægge andre metoder til grund, herunder indre værdi, indtjening og risikoprofil."

På tidspunktet for fusionen havde Skælskør Bank opgjort sin solvens til 14,6 % og sit individuelle solvensbehov til 13,4 %, mens Max Bank havde opgjort sin solvens til 15,3 % og sit individuelle solvensbehov til 9,3 %.

Skælskør Bank blev opløst den 9. september 2010, da fusionen med Max Bank som den fortsættende bank var blevet en realitet.

1.2 Max Bank

1.2.1 Bankens udvikling i hovedtræk

Banken blev grundlagt i 1901 under navnet "Haandværker- og Detailhandlerbanken for Næstved og Omegn A/S". Efter flere navneændringer fik banken sit seneste navn, Max Bank A/S, i 2004.

Bankens geografiske forretningsområde var traditionelt Næstved og omegn. Dens kundesegment udviklede sig efterhånden fra lokale privatkunder til et blandet segment bestående af både privat- og erhvervs-kunder. Erhvervs-kundesegmentet bestod som følge af bankens størrelse primært af små og mellemstore virksomheder. Ultimo 2010 var bankens udlånsmasse fordelt på ca. 68 % erhvervsdrivende kunder og ca. 32 % privatkunder.

Banken havde sit hovedkontor i Næstved og havde derudover afdelinger i Slagelse, Vordingborg, Haslev, Faxe og Herlufmagle. Den 24. februar 2007 etablerede banken derudover en filial efter konceptet "bank butik" i Aarhus, der dog blev lukket igen den 23. oktober 2009. Bankens primære geografiske markedsområde efter fusionen var Vest- og Sydsjælland, for erhvervs-kunder dog hele Sjælland.

Banken var børsnoteret og indgik i Small Cap-indekset på NASDAQ OMX Copenha-gen.

1.2.2 Udviklingen siden 2007

I perioden 1. halvår 2006 til 1. halvår 2007 havde banken en udlånsvækst på 38 %. Indlånsunderskuddet (dvs. udlån i forhold til indlån tillagt udstedte obligationer, efterstillet kapital og egenkapital) pr. 1. halvår 2007 var samtidig vokset til 103 %.

Resultatet for 2007 var 57,8 mio. kr. før skat, mens egenkapitalen pr. 31. december 2007 var opgjort til 489,4 mio. kr. Årets nedskrivningsprocent var -0,1, idet tidligere fo-

retagne nedskrivninger som følge af den økonomiske udvikling kunne tilbageføres, mens årets udlånsvækst var 35 %. Årets udlån i forhold til indlån-ratio (udlån plus nedskrivninger herpå i forhold til indlån) var vokset til 155,7 %.

På grund af den finansielle krise tilsluttede banken sig i 2008 statsgarantiordningen i medfør af bankpakke I.

Bankens udlånsportefølje var på dette tidspunkt præget af en række investeringskreditter til en afgrænset kundekreds. Den finansielle krise medførte, at værdien af sikkerhederne for disse investeringskreditter faldt drastisk, hvilket afspejlede sig i store nedskrivninger i årsrapporten for 2008.

Resultatet for 2008 udgjorde -172,7 mio. kr. før skat, mens egenkapitalen siden 31. december 2007 var faldet fra 489,4 mio. kr. til 356,9 mio. kr. Årets nedskrivningsprocent var 3,1, svarende til 192,5 mio. kr., mens årets udlånsvækst var -15 %. Udlån i forhold til indlån (udlån plus nedskrivninger herpå i forhold til indlån) udgjorde pr. 31. december 2008 155,7 %. Som følge af bankens kapitalisering medførte faldet i dens egenkapital, at de efterstillede kapitalindskud alene kunne medregnes delvist i bankens samlede basiskapital. Dette fik en direkte indflydelse på bankens solvensprocent, der pr. 31. december 2008 var faldet til 11,1 (mod 14,5 pr. 31. december 2007).

For at styrke sit kapitalgrundlag indgik banken den 20. august 2009 en aftale med Den Danske Stat om statsligt kapitalindskud af hybrid kernekapital i medfør af lov om statsligt kapitalindskud.

Kapitalindskuddet var på 204 mio. kr. 116,6 mio. kr. heraf kunne ikke konverteres til aktiekapital, mens 87,4 mio. kr. kunne konverteres pligtmæssigt i tilfælde af, at banken ikke opfyldte solvenskravet. I tillæg hertil havde staten og banken indgået en aftale om mulighed for frivillig konvertering af kapitalbeviserne til aktier.

Bankens resultat for 2009 udgjorde -47,2 mio. kr. før skat, mens egenkapitalen var faldet til 319,6 mio. kr. Årets nedskrivningsprocent var 1,9, svarende til 110,9 mio. kr. på udlån i alt, mens årets udlånsvækst var på 5,7 %. Årets udlån i forhold til indlån-ratio (udlån plus nedskrivninger herpå i forhold til indlån) var reduceret til 122,7 %.

Med henblik på at forbedre sine muligheder for at opnå funding efter udløb af statsgarantien under bankpakke I indgik banken i januar 2010 med Finansiell Stabilitet på vegne af Den Danske Stat en aftale om vilkår for ydelse af statsgaranti, hvorved banken opnåede et garantitilsagn på 3,1 mia. kr. under bankpakke II. Garantitilsagnet blev efter fusionen med Skælskør Bank i september 2010 forhøjet til i alt 4,5 mia. kr. Under denne ramme optog banken en række statsgaranterede lån til dækning af sit finansieringsbehov.

Det indgik i fusionsgrundlaget mellem Skælskør Bank og Max Bank, at Max Bank hurtigt efter fusionen ville forøge sin aktiekapital med henblik på at styrke sin kapitalise-

ring og solvens. I tråd hermed gennemførte banken i oktober 2010 en fortegnings-emission, hvorunder den udbød op til 4.157.625 stk. nye aktier. Emissionen blev gennemført med et bruttoprovenu på 103,9 mio. kr. Bankens aktiekapital blev herved forhøjet fra nom. 69.293.760 kr. til nom. 152.446.260 kr.

Ved udgangen af 2010 havde banken ca. 23.000 aktionærer, heriblandt Den Danske Stat, der ejede 19,39 % af den samlede aktiekapital. Bankens resultat for 2010 var -38,2 mio. kr. før skat, mens egenkapitalen var 472,3 mio. kr. Årets nedskrivningsprocent var 1,3, mens årets udlånsvækst var på 41,8 %, idet dette tal dog var påvirket af fusionen med Skælskør Bank. Årets udlån i forhold til indlån-ratio (udlån plus nedskrivninger i forhold til indlån) var vokset til 158,8 %. Samtidig lancerede banken en ny strategi til forbedring af sin kapitalstruktur og balancestørrelse ("Plan 2013").

Primo 2011 konstaterede banken, at omkostningerne i forbindelse med fusionen, slutbetalingen til bankens andel i bankpakke I og nedskrivningerne på bankens engagementer var større end forventet. Som følge heraf nedjusterede banken den 10. februar 2011 sine forventninger til årsresultatet for 2010 fra en udmeldt resultatforventning mellem -10 mio. kr. og + 20 mio. kr. til ca. -39 mio. kr. før skat og ca. 28 mio. kr. efter skat.

I perioden 14.-28. september 2011 foretog Finanstilsynet en funktionsanalyse af bankens største engagementer og en stikprøve af bankens mellemstore engagementer. Finanstilsynet fandt på baggrund af undersøgelsen, at banken ikke havde foretaget en korrekt nedskrivning af en række engagementer, hvilket medførte, at det individuelle solvensbehov, som banken havde opgjort, ikke var tilstrækkeligt. Ved afgørelse af 7. oktober 2011 fastsatte Finanstilsynet bankens solvensbehov til 18,0 % med frist til opfyldelse heraf til den 9. oktober 2011 kl. 18.00.

Den 8. oktober 2011 oplyste banken i en Fondsbørsmeddelelse, at den ikke umiddelbart kunne opfylde solvenskravet. Handlen med bankens aktier blev samtidig suspenderet.

Efter en fristforlængelse til den 10. oktober 2011 kl. 6.59 indgik banken den 10. oktober 2011 aftale med Finansiell Stabilitet A/S om afvikling efter bankpakke IV, model II, med den virkning, at bankens aktiver og passiver med undtagelse af aktiekapital og anden efterstillet kapital blev overdraget til Finansiell Stabilitet A/S' datterselskab Max Bank af 2011 A/S.

2. Bankkoncernen

2.1 Skælskør Bank

Banken var fra 1. januar 2007 frem til fusionen med Max Bank moderselskab i en koncern bestående af banken selv og tre helejede datterselskaber, ligesom banken ejede kapitalandele i en række associerede selskaber.

2.2 Max Bank

Banken var i Perioden moderselskab i en koncern bestående af banken selv og dens direkte og indirekte helejede datterselskaber, ligesom banken ejede kapitalandele i nogle associerede selskaber.

Banken realiserede i Perioden tab på omkring 40 mio. kr. på sit ejerskab til og engagement med datterselskabet AdministratorGruppen A/S, der drev virksomhed med ejendomsadministration. Selskabet var omfattet af den overdragelse til Max Bank af 2011 A/S, som fandt sted den 10. oktober 2011.

Selskabet var i bankens ejertid konstant underskudsgivende. Da selskabet blev overdraget til Max Bank af 2011 A/S, udgjorde dets engagement ca. 20 mio. kr., der næsten fuldtud var blanco, ligesom banken i forbindelse med kapitaludvidelser i 2007, 2008 og 2010 havde foretaget kapitalindskud med ca. 20 mio. kr.

Det fremgår af bestyrelsesprotokoller og af protokollater fra såvel intern som ekstern revisor, at bankens ledelse i hele bankens ejertid konstant havde fokus på selskabets forhold, både når det angik lånebevillinger og kapitalindskud, og at ledelsen havde en fast tro på, at det ville lykkes at få selskabets drift gjort overskudsgivende.

Jeg har efter min undersøgelse ikke grundlag for at antage, at bankens ledelse eller dens interne eller eksterne revisor har handlet ansvarspådragende i forbindelse med selskabets forhold.

3. Bankernes kapitalisering

3.1 Reglerne for pengeinstitutters kapitalforhold fremgår af FIL kapitel 10 om solvens og den dertil hørende bekendtgørelse om opgørelse af basiskapital, senest bekendtgørelse nr. 764 af 24. juni 2011.

Solvens er udtryk for forholdet mellem et pengeinstituts aktiver og dets forpligtelser. Et pengeinstitut skal have en basiskapital, der mindst udgør 8 % af de risikovægtede poster ("solvenskravet"), dog mindst 5 mio. euro ("minimumskapitalkravet"). I tillæg hertil skal bestyrelsen og direktionen i lyset af pengeinstituttets risikoprofil fastsætte et individuelt solvensbehov for deres pengeinstitut. Finanstilsynet kan fastsætte et individuelt

solvenskrav for et pengeinstitut, hvis Finanstilsynet finder, at det individuelle solvensbehov, som banken har opgjort, ikke er tilstrækkeligt.

Et pengeinstitut skal have en forsvarlig likviditet, dvs. være i stand til at opfylde sine forpligtelser, efterhånden som disse forfalder, og lovgivningen om finansielle virksomheder stiller en række mindstekrav til likviditetens størrelse.

Ansvar for at sikre, at bankens kapitalisering til enhver tid overholder de krav, der er fastsat i lovgivningen, og at bankens likviditet til enhver tid er forsvarlig i lyset af bankens aktivitet, påhviler bestyrelsen.

3.2 Bemærkninger til Bankernes kapitalisering i Perioden

Bankernes kernekapitalprocenter og solvensprocenter lå gennemgående under gennemsnittet for sammenlignelige pengeinstitutter, og deres kapitalstrukturer var karakteriseret ved en høj strukturel gearing, dvs. en lav egenkapital i forhold til den samlede balance. Dette medførte, at Bankernes modstandsdygtighed over for nedskrivninger var begrænset, idet deres egentlige kernekapital, der primært udgøres af egenkapitalen, satte en øvre grænse for, hvor meget af den supplerende kapital og den hybride kernekapital der kunne indregnes ved opgørelsen af basiskapitalen. Derudover var Bankerne i høj grad afhængig af ekstern finansiering og var derfor i høj grad eksponeret for refinansieringsrisici.

Disse forhold medførte efter min opfattelse et behov for en særlig agtpågivende risikostyring i forhold til Bankernes udlånsportefølje og for en opmærksom og langsigtet likviditetsstyring.

Begge Banker havde i Perioden store indlånsunderskud og høj gearing af egenkapitalen, hvilket medførte et forholdsvis stort behov for ekstern funding. Bankerne dækkede historisk deres likviditetsbehov ved kortfristede aftaleindlån fra kunder og ved at optage langfristede lån hos andre pengeinstitutter til markedsvilkår. I lyset af den finansielle krise blev det tiltagende vanskeligt for Bankerne at opnå længerevarende finansiering på interbankmarkedet, og de blev derfor afhængige af bankpakke I og II for at sikre den likviditet og kapitalisering, som var nødvendig for driften.

Som det fremgår af kapitel VI afsnit 2 nedenfor, vurderer jeg, at Bankernes ledelser ikke har handlet ansvarspådragende ved at have drevet Bankerne med en kapitalisering, der var meget lidt modstandsdygtig over for fald i disses egenkapital, og som i høj grad var eksponeret for refinansieringsrisici. På trods heraf er det samtidig min vurdering, at dette forhold i sammenhæng med forholdene på Max Banks kreditområde, jf. herom kapitel III afsnit 5 nedenfor, var den væsentligste årsag til Max Banks økonomiske sammenbrud.

3.3 Bemærkninger til Bankernes funding

3.3.1 Skælskør Bank

Jeg vurderer, at bankens ledelse løbende har været opmærksom på bankens kapitalforhold og de risici, der var forbundet dermed, og at den løbende – i det omfang det har været muligt – har iværksat tiltag med henblik på at sikre, at bankens likviditet og kapitalisering var forsvarlig.

3.3.2 Max Bank

Pr. 30. juni 2011 havde banken et indlånsunderskud på ca. 1,8 mia. kr. Dette underskud var fortrinsvis finansieret ved statsgaranterede lån.

På baggrund af de foreliggende oplysninger vurderer jeg, at der var en reel risiko for, at banken ikke ville kunne refinansiere sig på acceptable vilkår efter statsgarantiens udløb. Det er imidlertid min opfattelse, at bankens ledelse løbende har været opmærksom på bankens fundingbehov og likviditetsstyring – herunder risici forbundet med en fremtidig refinansiering – og at den løbende har iværksat tiltag med henblik på at sikre, at bankens likviditet og kapitalisering var forsvarlig.

På baggrund af min gennemgang er det således min opfattelse, at banken blandt andet søgte aktivt at nedbringe sin balance ved at reducere sine udlån, i takt med at den ansvarlige lånekapital skulle tilbagebetales, og at den havde iværksat drifts- og strukturtilpasninger med henblik på at stabilisere sin kapitalisering inden udløbet af statsgarantien i 2013. I perioden 1. april 2011 frem til 30. juni 2011 havde banken således ifølge sin halvårsrapport 2011 nedbragt sit udlån med 151 mio. kr. og havde forøget sit indlån med 192 mio. kr.

Banken førtidsindfrie løbende de lån, som den havde optaget hos andre pengeinstitutter. Banken fastholdt i et vist omfang denne praksis også efter den finansielle krises indtræden, senest da den i juli 2011 førtidsindfrie et statsgaranteret obligationslån på 300 mio. kr. Ledelsen lagde i den forbindelse vægt på, at det var fast markedskutyeme at førtidsindfri gæld til andre pengeinstitutter, og det kunne få negative konsekvenser for bankens fremtidige muligheder for at refinansiere sig på interbankmarkedet, hvis banken afveg herfra. Ledelsen lagde samtidig vægt på bankens likviditetsforhold på indfrielsestidspunktet.

4. Bankernes strategi og forretningsmodel

Begge Banker havde i perioden forud for finanskrisen ønske om vækst, og det kan konstateres, at dette ønske blev tilfredsstillet ved, at de – i det væsentligste i perioden før min undersøgelse, men også i 2007 – optog forbindelse med kunder, som ikke hørte til deres traditionelle forretningsområder. Det drejede sig navnlig investerings-

kunder og kunder med tilknytning til ejendomssektoren. Disse kom til at udgøre betydelige dele af begge Bankers engagementer. Dette bevirke, at begge Banker blev ramt hårdt, da den finansielle krise medførte først væsentlige kursfald på værdipapirer, siden markant forringede muligheder for omsætning af fast ejendom og udløste prisfald i sektoren. Det bevirke, at det blev vanskeligt at realisere de strategiske ændringer, som Bankerne besluttede, idet det reelt ikke var muligt for dem at nedbringe de problematiske engagementers andel af det samlede forretningsomfang.

5. Bankernes organisering og risikostyring

I lyset af min gennemgang af de fremlagte dokumenter er det min opfattelse, at begge Bankers organisatoriske indretning i Perioden i alt væsentligt har været forsvarlig, og at deres ledelser løbende har været opmærksomme på bankernes væsentlige risici. Min vurdering af, om de retningslinjer mv., der omhandles i FIL §§ 70 og 71 har foreligget i Perioden, fremgår af kapitel IV, afsnit 2.

6. Finanstilsynets undersøgelser mv. af Bankerne

Finanstilsynet foretog i Perioden en række undersøgelser af begge Banker og var i øvrigt i Perioden som tilsynsmyndighed i løbende kontakt med dem.

Finanstilsynets undersøgelser udløste ved flere lejligheder brevveksling vedrørende forskellige konkrete forhold i Bankerne og i visse tilfælde påbud. De fleste af disse påbud vedrører forhold af ordensmæssig eller mindre væsentlig karakter eller forhold, som ikke har betydning for min undersøgelse, og jeg omtaler dem derfor ikke i denne redegørelse. Brevveksling mv. vedrørende undersøgelser af Bankernes årsrapporter og delårsrapporter samt vedrørende Bankernes engagementer og solvens gengives i tilknytning til beskrivelsen af de pågældende emner.

7. Sammenfatning

Det kan konstateres, at begge Banker – i det væsentligste i perioden før min undersøgelse, men også i 2007 – optog forbindelse med kunder, som ikke hørte til deres traditionelle forretningsområder med henblik på at opnå vækst. Det drejede sig navnlig om investeringskunder og kunder med tilknytning til ejendomssektoren. Disse kom til at udgøre betydelige dele af begge bankers engagementer. Dette bevirke, at begge banker blev ramt hårdt, da den finansielle krise medførte først væsentlige kursfald på værdipapirer, siden markant forringede muligheder for omsætning af fast ejendom og udløste prisfald i sektoren. Det bevirke, at det blev vanskeligt at realisere de strategiske ændringer, som Bankerne besluttede, idet det reelt ikke var muligt for dem at nedbringe de problematiske engagementers andel af det samlede forretningsomfang.

Bankernes kernekapitalprocenter og solvensprocenter lå i Perioden gennemgående under gennemsnittet for sammenlignelige pengeinstitutter, og Bankernes kapitalstrukturer var karakteriseret ved en høj strukturel gearing.

Det medførte, at Bankernes modstandsdygtighed over for nedskrivninger var begrænset, idet deres egentlige kernekapital, der primært udgøres af egenkapitalen, satte en øvre grænse for, hvor meget af den supplerende kapital og den hybride kernekapital der kunne indregnes ved opgørelsen af basiskapitalen.

Derudover var Bankerne i høj grad afhængig af ekstern finansiering og var derfor i høj grad eksponeret for refinansieringsrisici.

Disse forhold medførte efter min opfattelse et behov for en særlig agtpågivende risikostyring i forhold til Bankernes udlånsportefølje samt en opmærksom og langsigtet likviditetsstyring.

Som det fremgår af kapitel VI afsnit 2 nedenfor, vurderer jeg, at Bankernes ledelse ikke har handlet ansvarspådragende ved at have drevet Bankerne med en kapitalisering, der var meget lidt modstandsdygtig over for fald i Bankernes egenkapital, og som i høj grad var eksponeret for refinansieringsrisici. På trods heraf er det samtidig min vurdering, at dette forhold i sammenhæng med forholdene på Max Banks kreditområde, jf. herom kapitel III nedenfor, var den væsentligste årsag til Max Banks økonomiske sammenbrud.

KAPITEL III BANKERNES KREDITORGANISATION

1. Bankernes kreditororganisation

1.1 Skælskør Bank A/S

Bankens kreditororganisation bestod igennem Perioden af:

Bestyrelsen

Bankens bestyrelse fastlagde de overordnede retningslinjer for bankens kreditgivning i kreditpolitikken, jf. nærmere herom i pkt. 2.1 nedenfor. En oversigt over bestyrelsens medlemmer i Perioden fremgår af kapitel I afsnit 3.2.1 ovenfor.

Direktionen

Bankens direktion forestod den daglige ledelse, herunder på kreditområdet. Direktionen havde selvstændige bevillingskompetencer som fastsat af bestyrelsen i den til enhver tid gældende kreditinstruks, jf. afsnit 2.2 nedenfor. En oversigt over direktionens medlemmer i Perioden fremgår af kapitel I afsnit 3.2.1 ovenfor.

Kreditafdelingen

Bankens kreditafdeling havde under ledelse af kreditchefen det centrale og overordnede ansvar for bankens kreditproces. Efter det oplyste var bemanningen i kreditafdelingen igennem hele Perioden, også når henses til bankens vækst, tilstrækkelig til, at den håndværksmæssige kvalitet i kreditororganisationen kunne overholdes. Det var således ikke opfattelsen, at bankens kreditafdeling var underbemandet eller manglende nødvendige kompetencer. Jeg har ikke ved min gennemgang af udvalgte udlånsengagementer konstateret forhold, der viser, at denne opfattelse var fejlagtig, jf. nærmere herom i afsnit 3 nedenfor.

Afdelingerne

Bankens afdelinger forestod kreditgivning og kreditbehandling inden for de rammer, som direktionen og kreditafdelingen havde udstukket.

1.2 Max Bank A/S

Bankens kreditororganisation bestod igennem Perioden af:

Bestyrelsen

Bankens bestyrelse fastlagde de overordnede retningslinjer for bankens kreditgivning i kreditpolitikken, jf. nærmere herom i afsnit 2.1. Særligt med henblik på risikostyringsregler og -procedurer var det tillige bestyrelsens ansvar at sikre, at banken var i stand til at fastslå og styre de risici, der var forbundet med bankens aktiviteter, samt sikre, at banken kunne fastsætte et risikoniveau, som den fandt acceptabelt. En oversigt over bestyrelsens medlemmer i Perioden fremgår af kapitel I afsnit 3.2.2.

Direktionen

Bankens direktion forestod den daglige ledelse, herunder på kreditområdet. Direktionen havde selvstændige bevillingskompetencer som fastsat af bestyrelsen i kreditinstruksen, jf. afsnit 2.2. En oversigt over direktionens medlemmer i Perioden fremgår af kapitel I afsnit 3.2.2.

Kreditsekretariatet

Bankens kreditsekretariat havde under ledelse af bankens kreditchef det centrale og overordnede ansvar for bankens kreditproces. Banken havde igennem hele Perioden samme kreditchef. Kreditsekretariatet var således ansvarlig for at udstikke rammer for kreditgivningen i alle bankens forretningsenheder og havde endvidere ansvaret for udarbejdelse af forretningsgange, bevillingsbeføjelser og risikomodeller for kunde-segmentering. Bankens kreditsekretariat var herudover (blandt andet) ansvarlig for at foretage løbende kreditgennemgang i alle kundevendte enheder, tage stikprøver i forretningsenhedernes nybevillinger, yde løbende support og håndtere nødlidende engagementer samt varetage den løbende proces med at styre nedskrivningsengagementer.

Kreditudvalget

Banken havde nedsat et kreditudvalg bestående af direktør Hans Verner Larsen (indtil dennes fratreden ved fusionen med Skælskør Bank), bankens kreditchef og bankens erhvervsdirektør. Kreditudvalget var i kreditinstruksen tillagt selvstændig bevillingskompetence inden for nærmere fastsatte rammer.

Afdelingerne

Bankens afdelinger forestod kreditgivning og kreditbehandling inden for de rammer, som direktionen og kreditsekretariatet havde udstukket.

2. Kreditpolitik, kreditinstruks og forretningsgange

2.1 Kreditpolitik

De overordnede retningslinjer for Bankernes kreditformidling og kreditgivning var fastsat i deres respektive kreditpolitikker som vedtaget af Bankernes bestyrelser.

Bankernes kreditpolitikker blev i et vist omfang revideret og udbygget igennem Perioden, for Skælskør Banks vedkommende til dels som følge af påbud fra Finanstilsynet.

2.2 Kreditinstruks

Efter FIL § 70 påhviler det en banks bestyrelse på baggrund af den risikoprofil og de politikker for banken, som bestyrelsen har fastlagt, at give direktionen skriftlige retningslinjer vedrørende alle væsentlige aktiviteter og risici, herunder hvilke dispositioner direktionen kan foretage som led i sin stilling (den såkaldte § 70-instruks). § 70-instruksen omfatter således instrukser på alle væsentlige områder, herunder på kreditområdet (kreditinstruks), hvor instruksen fastsætter direktionens bevillingskompetence.

Begge Bankers § 70-instrukser blev løbende revideret igennem Perioden, ligesom der skete visse tilpasninger af kreditinstrukserne.

2.3 Forretningsgange

Ud over kreditpolitik og kreditinstruks havde begge Banker på kreditområdet fastsat en række forretningsgange, der skulle iagttages, herunder vedrørende store engagementer, jf. FIL § 145, værdiansættelse af sikkerheder samt individuelle og gruppevis nedskrivninger på engagementer med svaghedstegn.

3. Bankens udlånsengagementer – udvikling, sammensætning og Finanstilsynets undersøgelser

3.1 Udvikling og sammensætning af udlånsengagementer

3.1.1 Skælskør Bank

Banken udvidede fra 2004 og frem til og med 2007 sit forretningsgrundlag/-omfang markant og fordoblede i løbet af perioden således sit udlån fra ca. 900 mio. kr. til knap 1,9 mia. kr. Banken havde i denne periode en årlig udlånsvækst på 22-23 % (dog 37 % i 2005), samtidig med at summen af bankens store engagementer (engagementer, der udgør 10 % eller mere af bankens basiskapital) set i forhold til bankens basiskapital blev øget fra 69,4 % i 2004 til 134 % i 2007. Nedskrivningsprocenten i hele perioden udgjorde 0,5 eller mindre, jf. i det hele bankens årsrapport for 2007.

Som følge af krisen på de finansielle markeder var udviklingen i bankens udlånsportefølje markant anderledes i 2008, 2009 og frem til fusionen med Max Bank i september 2010, hvor høje nedskrivninger på udlån inden for særligt bygge- og anlægsbranchen samt ejendomsfinansiering medførte markante stigninger i bankens nedskrivningsprocent og i andelen af engagementer med særlige vilkår, herunder engagementer med nedsat rente.

Udlånsengagementer til erhverv udgjorde igennem Perioden ca. 68-75 % af bankens samlede udlån, mens bankens eksponering til ejendomsrelaterede brancher udgjorde ca. 31-34 % af dens samlede udlån, heraf bygge- og anlægsvirksomhed ca. 14-16 %.

3.1.2 Max Bank

På samme måde som Skælskør Bank udvidede også Max Bank fra 2004 og frem til og med 2007 sit forretningsgrundlag/-omfang markant og mere end fordoblede sit udlån fra ca. 1,9 mia. kr. i 2004 til knap 5 mia.kr. i 2007. Banken havde således i denne periode en gennemsnitlig årlig udlånsvækst på ca. 38 % (56 % i 2006), samtidig med at summen af dens store engagementer (engagementer, der udgør 10 % eller mere af bankens basiskapital) set i forhold til dens basiskapital blev øget fra 107,5 % i 2004 til 167,5 % i 2007. Nedskrivningsprocenten udgjorde i hele perioden 0,5 eller mindre.

Som følge af krisen på de finansielle markeder var udviklingen i bankens udlånsportefølje markant anderledes i 2008, 2009 og frem til fusionen med Skælskør Bank i september 2010, hvor høje nedskrivninger på udlån relateret til investeringsporteføljer/kreditter i særligt 2008 og på udlån inden for særlig bygge- og anlægsbranchen samt ejendomsfinansiering i 2009 og 2010 medførte markante stigninger i nedskrivningsprocent og i andelen af engagementer med særlige vilkår, herunder engagementer med nedsat rente.

Summen af store engagementer steg voldsomt i 2008. Stigningen kan tilskrives, at banken i perioden foretog nedskrivninger, der væsentligt reducerede dens basiskapital med den konsekvens, at flere af bankens engagementer blev omfattet af grænseværdien for store engagementer (10 % af basiskapitalen). Banken fokuserede efterfølgende på at få nedbragt andelen af store engagementer, hvilket medførte et fald fra 234,5 % til 84,7 % i perioden 2008-2010.

En væsentlig del af bankens udlånsportefølje i 1. halvdel af Perioden udgjordes af investeringskreditter/valutaspekulationsrammer. Bankens investerings- og garantikreditter udgjorde ultimo 2007 ca. 1,7 mia. kr. af dens samlede udlån og garantier på i alt ca. 8 mia. kr. og var ultimo 2008 nedbragt til ca. 468 mio. kr. af samlede udlån og garantier på i alt ca. 6 mia. kr. Ultimo 2009 var bankens samlede investerings- og garantikreditter nedbragt til 47 mio. kr. af samlede udlån og garantier på i alt ca. 5,5 mia. kr.

Langt hovedparten af bankens sikkerheder var igennem hele perioden placeret inden for fast ejendom (43 % af samlede sikkerheder i 2008, 45 % 2009, 46 % 2010) og deponerede værdipapirer (17 % af samlede sikkerheder i 2008, 9 % 2009 og 8 % i 2010), hvor sidstnævnte primært blev stillet som sikkerhed i forbindelse med investeringskreditter. Ultimo 2009 havde 54 % af bankens samlede engagementer i henhold til bankens risikorapport for 2009 en blancoandel på over 75 %.

Udlånsengagementer til erhverv udgjorde igennem Perioden 66-68 % (med et udsving til 75 % i 2008) af bankens samlede udlån, mens bankens eksponering til ejendomsre-

laterede brancher udgjorde ca. 32-35 % (med et udsving til 40 % i 2008) af dens samlede udlån. Stigningen til 40 % i 2008 skyldtes, at udlånsvolumen inden for branchen "Ejendomsadministration og -handel" til trods for en nedbringelse i løbet af året fra 2,2 mia. kr. til 1,9 mia. kr. tegnede sig for en større andel af bankens samlede udlån (32 %), primært fordi dens samlede udlånsvolumen i samme periode blev reduceret med udløbne investeringskreditter og udgåede garantier.

3.2 Finanstilsynets undersøgelser

3.2.1 Finanstilsynets sektorundersøgelse

Finanstilsynet foretog i efteråret 2007 en sektorundersøgelse af pengeinstitutternes udlånsvækst og likviditet og iværksatte i lyset heraf og af konjunkturerne på ejendomsmarkedet ved brev af 13. maj 2008 en supplerende undersøgelse af sektorens ejendomsrelaterede engagementer. I den forbindelse indkaldte tilsynet fra en række pengeinstitutter med relativt stor eksponering mod ejendomsrelaterede engagementer, herunder Skælskør Bank og Max Bank, en række oplysninger og materiale om alle ejendomsrelaterede engagementer.

Det indkaldte materiale omfattede blandt andet oplysning om Bankernes rating/risikoklassificering, engagementernes størrelse, sikkerhedsværdi, saldo, overtræk, nedskrivning/hensættelse, bevillingsgrundlag, forventet afkast og nuværende cash flow. Finanstilsynet indkaldte endvidere en redegørelse for omfanget af direkte og indirekte eksponeringer i pantebreve.

Det materiale, som Bankerne indsendte, viste, at begge Bankers eksponering, såvel brutto som netto (før, henholdsvis efter fradrag af sikkerheder) mod ejendomsrelaterede engagementer lå over medianen blandt de medvirkende pengeinstitutter, for Skælskør Banks vedkommende væsentligt over.

Finanstilsynet gjorde i den forbindelse Bankerne opmærksom på, at "*der er en betydelig risiko forbundet med en høj koncentration i krediteksponeringen*", og bad dem i forlængelse heraf om at udarbejde en redegørelse med beskrivelse af, hvordan de (i) fulgte op på engagementer, (ii) sikrede, at aktiver stillet som sikkerhed var værdiansat korrekt, og (iii) at ændringer i risici blev afspejlet i solvensbehovet. Finanstilsynet oplyste endvidere, at tilsynet i forbindelse med nylige tilsynsbesøg i andre pengeinstitutter havde konstateret, at pengeinstitutternes opgørelse af sikkerhedsværdier i flere tilfælde ikke havde afspejlet de ændrede konjunkturer på ejendomsmarkedet.

3.2.2 Finanstilsynets ordinære undersøgelser i Perioden

3.2.2.1 Skælskør Bank

Finanstilsynet foretog i perioden 16.-20. marts og 31. marts-1. april 2009 en ordinær undersøgelse af banken. Undersøgelsen blev gennemført som en afgrænset undersøgelse vedrørende bankens kreditområde.

Tilsynets undersøgelse viste, at bankens andel af engagementer med rating 2b (svage/risikofyldte engagementer med en tabssandsynlighed på mindst 20 %) og 1 (nedskrivnings- og tabsengagementer med en tabssandsynlighed på 100 %) var væsentligt højere end i tilsvarende pengeinstitutter i gruppe 3 (institutter med en arbejdende kapital på mellem 250 mio. kr. og 10 mia. kr.).

På baggrund af, at banken og Finanstilsynet anlagde væsentligt forskellige skøn over bankens individuelle solvensbehov, indledte parterne en dialog om bankens solvensbehov. Som led heri fastsatte tilsynet et solvenskrav for banken på 14,83 %. Det højere solvenskrav var begrundet i,

"at banken på trods af de i forhold til bankens størrelse relativt store nedskrivninger har et betragteligt antal store engagementer med en betydelig tabssandsynlighed.

Finanstilsynet tillægger det endvidere stor vægt, at en væsentlig del af bankens engagementer stadig relaterer sig til ejendomsbranchen, som fortsat vurderes som særlig risikobehæftet."

Finanstilsynet og banken brevvekslede efterfølgende særligt vedrørende fire engagementer, hvor der mellem Finanstilsynet og banken var uenighed om, hvorvidt der forelå objektiv indikation for værdiforringelse, og hvordan nedskrivningerne skulle beregnes. Finanstilsynet vurderede, at nedskrivningerne på de pågældende engagementer var af væsentlig betydning for bankens egenkapital og dermed for bankens opfyldelse af kapitalkravene, hvorfor den regnskabsmæssige problemstilling i relation til de fire engagementer blev udskilt til isoleret behandling.

Banken havde ved beregning af nedskrivningerne på de fire engagementer opgjort de forventede betalingsrækker af sikkerheder, der bestod af aktier i et børsnoteret selskab, på baggrund af den indre værdi i stedet for den offentliggjorte børskurs. Finanstilsynet indbragte sagen for Fondsrådet, der ved afgørelse af 15. juni 2009 fastslog, (i) at bankens vurdering af, om der forelå objektiv indikation for værdiforringelse, ikke var korrekt, og (ii) at banken i strid med regnskabsreglerne havde beregnet betalingsrækker på baggrund af sikkerhedernes/aktiernes indre værdi i stedet for den offentliggjorte børskurs. Fondsrådet fandt, at forholdet var af væsentlig betydning, og påbød på den baggrund banken at udarbejde og offentliggøre korrigerende/supplerende information til delårsrapporten for 1. kvartal 2009. I sin opfølgning på rådets afgørelse vurderede

Finanstilsynet, at de konstaterede forhold var indtrådt allerede i 2008, hvorfor de foretagne nedskrivninger skulle periodiseres korrekt. Finanstilsynet meddelte på den baggrund banken (i form af udkast til afgørelse), at banken skulle offentliggøre korrigeret årsrapport for 2008 samt korrigerede delårsrapporter for 1., 2. og 3. kvartal 2009. Banken offentliggjorde efterfølgende den korrigerede information.

I forlængelse af rådets afgørelse vedrørende de fire engagementer gennemgik Finanstilsynet yderligere to af bankens engagementer og konkluderede, at disse skulle solvensbehovsafdækkes og nedskrives i højere grad, end det var sket.

Efter yderligere brevveksling om bankens solvensbehov fastsatte Finanstilsynet den 21. august 2009 et solvenskrav på 13,8 %. Dette var begrundet i

"at banken på trods af de i forhold til bankens størrelse relativt store nedskrivninger har et betragteligt antal store engagementer med en betydelig tabssandsynlighed.

Finanstilsynet tillægger det endvidere stor vægt, at en væsentlig del af bankens engagementer stadig relaterer sig til ejendomsbranchen, som fortsat vurderes som særlig risikobehæftet."

Banken fik frist til 30. september 2009 til at opfylde solvenskravet. Fristen blev efterfølgende flere gange forlænget med henblik på, at banken gennemførte tiltag til at styrke kapitalgrundlaget, senest til den 9. december 2009, hvor banken gennemførte en aktieemission.

Drøftelserne mellem banken og tilsynet vedrørende bankens solvensbehov fortsatte i 2010. På baggrund af en gennemgang af en række af bankens udlånsengagementer vurderede Finanstilsynet i brev af 16. marts 2010, at bankens solvensbehov som minimum skulle opgøres til 14,9 %. Tilsynet bemærkede i den forbindelse, at det på grund af bankens mange store og svage engagementer og udviklingen i disse sandsynligvis ville gennemføre en dybere inspektion af banken i løbet af 2010, uanset om banken forinden måtte indgå i fusion.

3.2.2.2 Max Bank

Finanstilsynet foretog i perioden 21.-24. april og 28. april-1. maj 2009 en ordinær undersøgelse af banken med henblik på gennemgang af dens kreditrisici, likviditet, solvensbehov, markedsrisici, økonomiområdet, enkelte forretningsgange mv. Efter undersøgelsen henledte Finanstilsynet som risikooplysning vedrørende bankens generelle risikoprofil på kreditområdet bankens opmærksomhed på, at den ultimo marts 2009 havde (i) de 5.-højeste udlån og garantier i pct. af kernekapitalen, (ii) den 9.-højeste sum af store engagementer og (iii) den 14.-højeste nedskrivningsprocent, alt i forhold til pengeinstitutterne i gruppe 1-3.

Banken havde pr. ultimo 30. marts 2009 opgjort sit solvensbehov til 9,15 %, og det var Finanstilsynets vurdering, at dette korrekt afspejlede bankens risikoprofil. Finanstilsynets henledte dog bankens opmærksomhed på, at opgørelsen over solvensbehovet er fremadrettet og dermed skulle tage hensyn til fremtidige konjunkturer, ligesom banken ved vurdering af boniteten af udlånsengagementerne skulle have fokus på den andel af engagementerne, der udviste svaghedstegn.

3.2.3 Finanstilsynets funktionsundersøgelse

Finanstilsynet foretog i perioden 14.-28. september 2011 en funktionsundersøgelse af bankens største engagementer og en stikprøve af bankens mellemstore engagementer. Undersøgelsen omfattede knap 50 % af bankens kreditter målt efter volumen, herunder samtlige engagementer over 20 mio. kr. (58 stk.). Undersøgelsen godtgjorde ifølge tilsynet, at banken i utilstrækkeligt omfang havde nedskrevet og solvensreserveret på ejendomsengagementerne og ligeledes til dels i utilstrækkeligt omfang havde konstateret OIV (objektiv indikation for værdiforringelse) på disse.

Finanstilsynet kunne endvidere konstatere, at der blandt bankens 25 største engagementer kun var 2-3, der ikke var ejendomsrelaterede, og at bankens engagementer set i forhold til tidligere var svækket betydeligt som følge af det fortsat svage ejendomsmarked. En stor del af engagementerne var i henhold til Finanstilsynets undersøgelser udvidet inden for det seneste år, og det var tilsynets opfattelse, at disse udvidelser i væsentlig grad kunne henføres til, at de pågældende kunder havde haft behov for likviditetsstøtte fra banken. Finanstilsynet konkluderede, at en betydelig andel af bankens kunder, ikke kun inden for ejendomssektoren, enten var konkurstruede eller allerede erklæret konkurs.

Endelig konstaterede Finanstilsynet

"at banken generelt er for optimistisk ved værdiansættelsen af de ejendomme, som er stillet til sikkerhed for gælden til banken. Ved gennemgangen af bankens største engagementer vurderede tilsynet således i mange tilfælde en væsentlig lavere ejendomsværdi end den, banken selv havde opgjort. Bankens derfor efter Finanstilsynets vurdering regnet sig frem til et alt for lille blanco i mange af de gennemgående engagementer, hvilket har resulteret i, at banken kommer frem til et for lille nedskrivningsbehov på engagementer med OIV og reserverer for lidt kapital til dækning af kreditrisici ved opgørelsen af bankens solvensbehov."

Efter yderligere brevveksling fastsatte Finanstilsynet den 7. oktober 2011 bankens solvenskrav til 18,0 % med frist til opfyldelse 9. oktober 2011. Bankens faktiske solvensprocent var pr. 31. august 2009 opgjort til 14,5. Banken var ikke i stand til at opfylde det fastsatte krav og lod sig herefter afvikle efter lov om finansiel stabilitet.

4. Større lån og FIL § 78 (kommissoriets pkt. 2)

4.1 Bevilling af større lån

Jeg har ved min undersøgelse ikke konstateret forhold, hvor bevillinger af større lån har været undergivet en sagsbehandling i banken, som ikke opfylder betingelserne i FIL §§ 70-71 og de retningslinjer mv., der er udstedt i medfør deraf.

4.2 Bevilling af engagementer omfattet af FIL § 78

4.2.1 Generelt

I overensstemmelse med FIL § 78 fremgik det af de kreditinstrukser, der i begge Banker var udstedt i Perioden, at alene bestyrelsen havde kompetence til at bevilge engagementer til den personkreds, der er omfattet af FIL § 78, og at engagementerne skulle bevilges i henhold til bankens sædvanlige forretningsbetingelser og på markedsbaserede vilkår.

Jeg vurderer for begge Banker, at engagementer til den personkreds, der er omfattet af FIL § 78, blev bevilget i henhold til Bankernes sædvanlige forretningsbetingelser og på markedsbaserede vilkår.

FIL § 78 indebærer et krav om, at bestyrelsens samtykke skal være forudgående, jf. Tilsynet med banker og sparekassers brev af 5. januar 1987.

4.2.2 Skælskør Bank

Jeg har ved min gennemgang konstateret, at der i 2007 og 2008 blev bevilget 2x5 mio. kr. til en virksomhed, der havde et medlem af bankens ledelse som bestyrelsesmedlem. Bevillingen skete uden bestyrelsens forudgående godkendelse. Bevillingen skete således i strid med FIL § 78 og retningslinjer udstedt i medfør af FIL §§ 70-71. Der skete efterbevilling i bankens bestyrelse i forbindelse med den første bevilling, men ikke med den anden.

4.2.3 Max Bank

Jeg har ved min gennemgang konstateret, at der i 2008 blev bevilget 125.000 kr. til et medlem af bankens bestyrelse. Bevillingen skete uden bestyrelsens forudgående godkendelse. Bevillingen skete således i strid med FIL § 78 og retningslinjer udstedt i medfør af FIL §§ 70-71. Det fremgår i øvrigt ikke af Max Banks bestyrelsesprotokoller, at der skete efterbevilling i bestyrelsen.

4.2.4 Min bemærkning til de konstaterede overtrædelser

Overtrædelse af FIL § 78 kan straffes med bøde eller fængsel i op til 4 måneder, jf. FIL § 373.

Det fremgår af straffelovens § 93, stk. 1, nr. 1, at forældelsesfristen for et sådant forhold er 2 år, og et eventuelt strafansvar i anledning af de overtrædelser, som jeg har konstateret, er således ophørt ved forældelse.

5. Konklusion

Både Skælskør Bank og Max Bank udvidede deres forretningsomfang markant i perioden fra 2003/04 og frem til 2007 og havde således begge igennem Perioden en udlånsvækst, der inden for forholdsvis kort tid medførte mere end en fordobling af deres udlånsvolumen. Den øgede udlånsvolumen indebar en kraftig eksponering mod ejendomsbranchen og de finansielle markeder i kraft af investeringskreditter og valutaspekulationsrammer med betydelige kreditrisici til følge.

Bankernes høje risikoprofil inden for udlån stillede særlige krav til deres kreditorganisation og styring af kreditrisici, herunder til en tilstrækkelig og forsvarlig funktionsadskillelse mellem de bevilgende og behandlende organer, og til, at de rådede over tilstrækkelige og kompetente ressourcer til at varetage kreditbehandling og -opfølgning.

Som det fremgår af kapitel VI afsnit 2 nedenfor, vurderer jeg, at Bankernes ledelser ikke har handlet ansvarspådragende i forbindelse med deres håndtering af Bankernes kreditorganisation. Jeg vurderer imidlertid samtidig, at forholdene på Max Banks kreditområde i sammenhæng med bankens kapitalstruktur, jf. herom kapitel II afsnit 3 ovenfor, var den væsentligste årsag til bankens økonomiske sammenbrud.

KAPITEL IV   FIL §§ 70-71

1.   **Indledning**

FIL § 70 fastsætter, at bestyrelsen for blandt andet en bank skal udfærdige skriftlige retningslinjer for bankens væsentligste aktivitetsområder, hvori arbejdsdelingen mellem bestyrelse og direktion fastlægges, og § 71 opstiller krav til bankens virksomhedsstyring, organisatoriske struktur, forretningsgange mv.

2.   **Vurdering af, om de retningslinjer mv., der omhandles i FIL §§ 70 og 71, har foreligget i Perioden**

For begge Banker vurderer jeg på baggrund af en gennemgang af det modtagne materiale, at de retningslinjer mv., der omhandles i FIL §§ 70 og 71, i al væsentlighed og på de områder, der er de væsentligste for denne undersøgelse, har foreligget i Perioden.

KAPITEL V DELÅRSRAPPORTER OG ÅRSRAPPORTER

1. Indledning

Som fastlagt i kommissoriet har jeg undersøgt, om Bankernes ledelser har aflagt års- og delårsrapporter i overensstemmelse med FIL kap. 13 og de regler, der er fastsat i medfør heraf, og om Bankernes interne og eksterne revision har udført revisionen af Bankerne i overensstemmelse med lovgivningen og de bestemmelser, der er fastsat i medfør af FIL § 199, stk. 11.

1.1 Lovgrundlag for aflæggelse af års- og delårsrapporter

Pengeinstitutter aflægger års- og delårsrapporter i overensstemmelse med de internationale regnskabsbestemmelser International Financial Reportings Standard (IFRS) som godkendt af EU og de yderligere danske krav til oplysninger i årsrapporter for børsnoterede finansielle selskaber.

De grundlæggende krav til indholdet af en finansiell virksomheds årsrapporter fremgår af FIL §§ 183-199. Årsrapporten består af en ledelsesberetning, en ledelsespåtegning og et årsregnskab samt revisionspåtegningen, jf. § 183, stk. 1. Ledelsesberetningen skal blandt andet indeholde en retvisende redegørelse for de forhold, som beretningen omhandler, således at oplysningerne i årsrapporten kan støtte regnskabsbrugerne i deres økonomiske beslutninger.

Krav til oplysninger om kreditrisiko og til blandt andet noterne i årsrapporten fremgår af IFRS 7, henholdsvis International Accounting Standard (IAS) 1.116 og IAS 1.120, hvoraf fremgår, at der skal gives oplysninger om primær forudsætning for fremtiden og om andre kilder til skønsmæssig usikkerhed, som indebærer en betydelig risiko for at foretage en væsentlig regulering af den regnskabsmæssige værdi i de kommende regnskabsår. Oplysningerne skal præsenteres på en sådan måde, at de hjælper regnskabsbrugerne til en forståelse af ledelsens vurderinger og andre primære kilder til primær skønsmæssig usikkerhed.

Delårsrapporter udarbejdes i overensstemmelse med IAS 34, Præsentation af delårsregnskaber, som godkendt af EU, og de yderligere danske krav til oplysninger i delårsrapporter for børsnoterede finansielle selskaber. Disse regler stiller ikke samme krav til detaljeringsgraden i en delårsrapport som en årsrapport, men også en delårsrapport skal oplyse regnskabslæseren om væsentlige forhold af betydning for forståelsen af regnskabet.

Begge banker foretog i perioden fra 2008 betydelige nedskrivninger, og Finanstilsynets konstatering af et behov for yderligere meget betydelige nedskrivninger og det solvenskrav, der var en følge heraf, førte umiddelbart til Max Banks økonomiske sammenbrud. Jeg har derfor vurderet, om det med den nødvendige bevissikkerhed, jf.

kapitel I, afsnit 4, kan fastslås, om Bankerne burde have foretaget nedskrivninger på tidligere tidspunkter, end det faktisk skete, og hvilken betydning dette i givet fald kan antages at ville have haft.

Jeg har i den forbindelse vurderet, om Bankernes ledelser i forbindelse med aflæggelsen af års- og delårsrapporter på retvisende måde og i overensstemmelse med regnskabslovgivningen har redegjort for principper og forudsætninger for beregnede nedskrivninger, herunder om ledelserne har givet tilstrækkelige oplysninger om de primære forudsætninger, Bankerne anvendte for fremtiden, og andre kilder til primær usikkerhed.

1.2 Lovgrundlaget for revisionen af pengeinstitutter

Efter FIL § 199, stk. 1, skal finansielle virksomheder og finansielle holdingvirksomheder have mindst én statsautoriseret revisor. Efter bestemmelsens stk. 11 fastsætter Finanstilsynet bestemmelser om revisionens gennemførelse. Dette er sket ved revisionsbekendtgørelsen, der i kapitel 2 (§§ 4-8) indeholder reglerne om den eksterne revision og i kapitel 3 (§§ 9-17) reglerne om den interne revision.

2. Delårsrapporter og årsrapporter – Skælskør Bank

Min gennemgang af udvalgte engagementer har generelt ikke givet anledning til bemærkninger, og jeg finder på baggrund af det foreliggende materiale ikke grundlag for at tilsidesætte ledelsens skøn over, hvilke fremtidige indtægter bankens udlån og underliggende sikkerheder kunne forventes at indbringe.

Jeg vurderer derfor med den undtagelse, som jeg nævner straks i det følgende, at de års- og delårsrapporter, som banken har afgivet i Perioden, må anses for retvisende.

Banken afgav den 18. februar 2009 årsrapporten for 2008. Nedskrivninger på udlån mv. udgjorde 42,2 mio. kr. og resultatet før skat -18,5 mio. kr. Bankens egenkapital var opgjort til 273,7 mio. kr.

At årets nedskrivninger var opgjort til 42,2 mio. kr., skyldtes blandt andet, at banken havde værdisat en post børsnoterede aktier, der lå til sikkerhed for fire engagementer, på grundlag af en vurdering af de indre værdier i selskabet og ikke på grundlag af aktiernes offentliggjorte børskurs, som var ca. 80 mio. kr. lavere end den værdi, hvortil sikkerheden var medtaget i årsrapporten.

Årsrapporten var forsynet med en blank revisionspåtegning.

I forbindelse med kontrollen af bankens delårsrapport vedrørende 1. kvartal 2009 rejste Finanstilsynet spørgsmål om den regnskabsmæssige behandling af nedskrivningsbehovet på fire engagementer. Fondsrådet traf den 15. juni 2009 afgørelse, hvor

rådet påbød banken at nedskrive yderligere 80,3 mio. kr. på de fire engagementer, i første omfang i delårsrapporten for 1. kvartal 2009. Rådet fandt, at bankens regnskabsmæssige behandling ikke var i overensstemmelse med IAS 39.63, idet banken uden fornødent grundlag herfor havde fraveget det udgangspunkt, hvorefter værdiansættelsen af en børsnoteret aktie skal tage udgangspunkt i børskursen.

Efter dette påbud foretog Finanstilsynet som sekretariat for Fondsrådet en undersøgelse af periodiseringen af de yderligere nedskrivninger, som var en følge af Fondsrådets påbud. Denne undersøgelse resulterede i, at Finanstilsynet fandt, at grundlaget for en del af de yderligere nedskrivninger allerede havde foreligget i 4. kvartal 2008. Finanstilsynet indstillede derfor til Fondsrådet, at en del af nedskrivningerne blev henført til 2008.

Banken tog denne indstilling til efterretning og offentliggjorde herefter den 3. november 2009 en korrigeret årsregnskabsmeddelelse vedrørende 2008. I den korrigerede årsrapport for 2008 udgjorde nedskrivninger på udlån mv. 136,5 mio. kr. og resultatet før skat -112,8 mio. kr. Egenkapitalen blev opgjort til 202,9 mio. kr. Banken offentliggjorde samtidig som konsekvens af korrektionen af årsrapporten for 2008 korrigerede delårsrapporter vedrørende 1., 2. og 3. kvartal 2009.

Jeg vurderer, at forholdet vedrørende bankens regnskabsmæssige behandling af den nævnte sikkerhed i børsnoterede aktier er væsentligt. Dette gælder også periodiseringen af den forøgede nedskrivning.

Jeg er enig med Fondsrådet i, at der ikke var fornødent grundlag for at fravige børskursen som grundlag for værdiansættelsen af bankens sikkerhed i den nævnte post børsnoterede aktier. Jeg vurderer, at virkningen på den oprindelige årsrapport vedrørende 2008 af den regnskabsmæssige behandling af den nævnte sikkerhed, jf. IAS 39.63, har været så betydelig, at delårsrapporten i sin oprindelige skikkelse ikke har været retvisende.

Jeg vurderer, at ekstern revisors revision af årsrapporten må antages at være i overensstemmelse med god revisorskik, bortset fra at han burde have anført over for bankens ledelse, at dens skøn over værdien af den nævnte sikkerhed ikke var korrekt, og at han, hvis bankens ledelse fastholdt skønnet, burde have ladet denne uenighed komme til udtryk i form af et forbehold i sin revisionspåtegning på årsrapporten for 2008 og i sin reviewpåtegning vedrørende det udførte review af delårsrapporten for 3. kvartal 2009.

3. Delårsrapporter og årsrapporter – Max Bank

3.1 Perioden frem til fusionen med Skælskør Bank

Min gennemgang af udvalgte engagementer har generelt ikke givet anledning til bemærkninger, og jeg finder på baggrund af det foreliggende materiale ikke grundlag for at tilsidesætte ledelsens skøn over, hvilke fremtidige indtægter bankens udlån og underliggende sikkerheder kunne forventes at indbringe.

Jeg vurderer derfor, at de års- og delårsrapporter, som banken har afgivet i Perioden frem til fusionen med Skælskør Bank i september 2010, må anses for retvisende, om end jeg finder anledning til at omtale bankens årsrapport for 2008, jf. umiddelbart nedenfor.

Den 17. februar 2009 offentliggjorde banken årsrapporten for 2008. Nedskrivninger på udlån mv. udgjorde 192,5 mio. kr. og resultatet før skat -172,7 mio. kr. Egenkapitalen var opgjort til 356,9 mio. kr.

Banken havde i årsrapporten omklassificeret en beholdning af realkreditobligationer på 231 mio. kr. fra "Beholdningen af obligationer" til "Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker", jf. regnskabsbekendtgørelsens §§ 55, stk. 4, og 50, stk. 2, nr. 1, idet banken anså obligationen for illikvid, således at et tænkt salg ville have en væsentlig negativ kurspåvirkning. Omklassificeringen medførte, at beholdningen ikke længere var optaget til dagsværdi, men til amortiseret kostpris. Obligationsposten udgjorde 16 % af bankens beholdning af obligationer og 3,3 % af bankens samlede aktiver. Hvis obligationsposten fortsat havde været optaget til dagsværdi, ville det have resulteret i et urealiseret kurstab på 6,7 mio. kr., svarende til 3,9 % af årets resultat før skat.

Revisionspåtegningen på årsrapporten var blank.

Som led i sin almindelige kontrol efter værdipapirhandelslovens § 83, stk. 3, rejste Finanstilsynet den 19. juni 2009 over for banken nogle spørgsmål vedrørende fejl og fravigelser fra regnskabsreglerne i årsrapporten, herunder den nævnte omklassificering. Den 7. december 2009 traf Fondsrådet afgørelse vedrørende de forhold, som Finanstilsynet havde påpeget. Af betydning for min undersøgelse pålagde Fondsrådet banken at tilbageføre omklassificeringen af den omtalte obligationspost på 231 mio. kr., idet Fondsrådet med inddragelse af yderligere faktiske omstændigheder end dem, som banken havde lagt vægt på, fandt, at obligationen ikke kunne betragtes som illikvid.

Jeg finder, at bankens regnskabsmæssige behandling af obligationsposten på 231 mio. kr. i årsrapporten var fejlagtig. Jeg vurderer imidlertid, at årsrapporten vedrørende 2008 på trods af denne fejl samlet set må anses for retvisende.

Jeg vurderer, at ekstern revisors revision af årsrapporten må antages at være i overensstemmelse med god revisorskik. Jeg finder dog, at han burde have anført over for bankens ledelse, at dens regnskabsmæssige behandling af den nævnte obligationspost ikke var korrekt, og at han, hvis bankens ledelse fastholdt skønnet, burde have ladet denne uenighed komme til udtryk ved at anføre dette som en revisionsdifference i revisionsprotokollen.

3.2 Perioden efter fusionen med Skælskør Bank

Max Banks fusion med Skælskør Bank blev gennemført med virkning fra den 3. september 2010, og perioden efter fusionen omfatter således delårsrapporten for 3. kvartal 2010, årsrapporten for 2010 samt delårsrapporterne for 1. og 2. kvartal 2011.

Det kan konstateres, at Finanstilsynet, kort tid efter at banken havde offentliggjort delårsrapporten for 2. kvartal 2011, opgjorde bankens behov for nedskrivninger ud over dem, som banken selv havde foretaget, til 350 mio. kr. Dette giver naturligt anledning til overvejelser i forbindelse med spørgsmålet, om bankens senest offentliggjorte årsrapport og delårsrapporter har været retvisende – et spørgsmål, der trænger sig mere på, efterhånden som bankens økonomiske sammenbrud kommer nærmere. Ved denne overvejelse har jeg lagt vægt på, at såvel OIV-registrering af et engagement som opgørelse af et nedskrivningsbehov i vidt omfang beror på skønsmæssige forhold, herunder om forventninger til fremtiden. Dette gælder principielt også i en situation som den foreliggende, hvor banken også efter fusionen oplevede behov for betydelige nedskrivninger. Min gennemgang har vist, at bankens ledelse vedrørende problematiske engagementer foretog skøn over kundens betalingsevne og værdien af stillede sikkerheder samt vurderede engagementets tidsmæssige aspekter. Jeg har ikke fornødent grundlag for at fastslå, at ledelsens skønsmæssige vurdering har ligget uden for de gældende regnskabsregler eller i øvrigt uden for den margin, som tilkommer ledelsen af en virksomhed som den foreliggende.

Jeg finder, at delårsrapporten for 3. kvartal 2010, årsrapporten for 2010 og delårsrapporterne for 1. og 2. kvartal 2010 i tilstrækkelig informativ grad omtaler de usikkerheder, der knytter sig til de regnskabsmæssige skøn, som bankens ledelse har foretaget.

Det er derfor samlet set min vurdering, at også disse års- og delårsrapporter har været retvisende. Med hensyn til betydningen af, at man eventuelt anlægger en anden vurdering heraf, henviser jeg til kapitel VI afsnit 2.2.3.

KAPITEL VI ANSVAR

1. Indledning og forbehold

I henhold til Kommissoriet har jeg vurderet, om der er grundlag for at antage, at Bankernes tidligere ledelser – bestyrelser og direktioner – eller interne eller eksterne revisioner under udøvelsen af deres hverv har begået ansvarspådragende handlinger, eller der er begrundet mistanke om, at de under udøvelsen af deres hverv har begået strafbare handlinger.

Min vurdering af ansvarsspørgsmålet er baseret på det foreliggende skriftlige materiale og de samtaler, jeg har ført med tidligere medarbejdere i Bankerne, hvis forhold min undersøgelse ikke omfatter. Min gennemgang af udvalgte engagementer har ikke givet mig anledning til at tro, at en gennemgang af yderligere engagementer ville føre til andre konklusioner end dem, som jeg har draget.

2. Erstatningsansvar for Bankernes tidligere ledelser

Om afgrænsningen af den personkreds, som min undersøgelse har omfattet, henviser jeg til kapitel I afsnit 3.2 ovenfor.

2.1 Retsgrundlag

Retsgrundlaget for Bankernes tidligere ledelsers pligter findes i den tidligere gældende aktieselskabslovs § 54 (som omfattede både bestyrelse og direktion) som videreført og præciseret i selskabslovens §§ 115 (om bestyrelsen) og 117-118 (om direktionen) og FIL. Retsgrundlaget for et ansvar for bankernes tidligere ledelser findes i den tidligere gældende aktieselskabslovs § 140, nu selskabslovens § 361, stk. 1.

Arbejdsdelingen mellem bestyrelsen og direktionen er præciseret i direktionsinstruksen, jf. FIL § 70, og FIL § 71 indeholder en række yderligere krav til sikring af en forsvarlig ledelse og indretning af en banks virksomhed.

I medfør af blandt andet FIL §§ 70, stk. 5, og 71, stk. 2, har Finanstilsynet udstedt bekendtgørelse nr. 1325 af 1. december 2010 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. Bekendtgørelsen indeholder i kapitel 2 (§§ 2-8) og kapitel 3 (§ 9) regler om henholdsvis bestyrelsens og direktionens opgaver og ansvar. Bekendtgørelsen trådte først i kraft den 1. januar 2011, mens dens beskrivelse af bestyrelsens og direktionens pligter og ansvar er i det væsentlige en kodifikation af den hidtil gældende retstilstand.

Aktieselskabslovens § 140 om ansvar for bestyrelsesmedlemmer og direktører er videreført i selskabslovens § 361, stk. 1, og er en kodificering af culpareglen – dansk rets almindelige regel om grundlaget for erstatningsansvar.

Et medlem af bestyrelsen eller direktionen vil således ifalde erstatningsansvar for påregnelige skader og tab, der forvoldes ved retsstridige handlinger eller undladelser, som kan tilregnes den pågældende som forsætlige eller uagtsomme.

Vurderingen af, om en handling eller undladelse kan tilregnes som forsætlig eller uagtsom, tager udgangspunkt i, om det pågældende bestyrelses- eller direktionsmedlem har handlet (eller undladt at handle) i strid med de opgaver og pligter, som påhviler bestyrelsen, henholdsvis direktionen i henhold til selskabets vedtægter og lovgivningen.

Der skal således foreligge et uforsvarligt forhold, for at der kan statueres ansvar. At en beslutning efterfølgende viser sig at være forkert eller tabgivende, indebærer således ikke i sig selv ansvar for bestyrelses- eller direktionsmedlemmet, forudsat at beslutningen blev truffet på et tilstrækkeligt oplyst og kvalificeret grundlag.

Et erstatningsansvar på det område, som min undersøgelse har omfattet, kan overordnet indtræde som et ansvar for bankens økonomiske sammenbrud som sådant, for at banken har fortsat sin virksomhed efter det tidspunkt, hvor banken ikke kunne opfylde det individuelle solvenskrav, som Finanstilsynet har fastsat for banken, og for tab, som banken lider på grund af konkret uforsvarlige handlinger eller undladelser.

Et ansvar for bankens økonomiske sammenbrud omfatter principielt bankens samlede tab ved sammenbruddet og er baseret på en konstatering af, at bankens virksomhed samlet set har været tilrettelagt og drevet uforsvarligt.

Et ansvar for at have fortsat bankens virksomhed efter det tidspunkt, hvor banken ikke kunne opfylde det individuelle solvenskrav, som Finanstilsynet har fastsat, vil ligeledes omfatte bankens samlede tab, men kun for perioden efter dette tidspunkt.

Ansvar for tab som følge af konkret uforsvarlige handlinger eller undladelser omfatter bankens tab, fx som følge af at en kreditbevilling eller opfølgning på et nødlidende engagement har været uforsvarlig.

Et erstatningsansvar forudsætter, ud over at der er handlet ansvarspådragende, at de øvrige erstatningsbetingelser er opfyldt, dvs. der skal foreligge årsagsforbindelse mellem handlingen/undladelsen og et påviseligt lidt tab, som skal have været en påregnelig følge af den ansvarspådragende adfærd.

2.2 Min vurdering

2.2.1 Generelt

På baggrund af redegørelsen i kapitel II ovenfor samt min gennemgang af undersøgelsesmaterialet i øvrigt vurderer jeg for begge Bankers vedkommende, at deres respektive ledelser havde fastlagt en meget risikovillig profil for Bankerne. Det er imidlertid

tid min opfattelse, at ledelsernes vurdering af Bankernes risici lå inden for et rimeligt forretningsmæssigt skøn, og at risikostyringen i lyset af Bankernes størrelse var forsvarelig. Jeg har i den forbindelse lagt vægt på, at Bankernes ledelse lige så lidt som resten af banksektoren eller erhvervslivet i øvrigt kunne forudse den finansielle krises reelle omfang og varighed. Jeg har endvidere lagt vægt på, at ledelsen efter krisens indtræden, i det omfang det var muligt, iværksatte reelle tiltag med henblik på at styrke Bankernes kapitalgrundlag og likviditet.

Det er på denne baggrund min opfattelse, at bankens ledelse ikke har handlet ansvarspådragende ved fastsættelsen af bankens kapitalstruktur.

Min undersøgelse har vist, at de retningslinjer, som er omtalt i FIL §§ 70 og 71, har foreligget og i alt væsentligt har været fulgt, både med hensyn til bevilling af større lån mv., og når det gælder håndteringen af engagementer omfattet af FIL § 78. Jeg har endvidere konstateret, at Bankerne (med en undtagelse for hver af Bankerne, som imidlertid ikke har haft betydning for Max Banks økonomiske sammenbrud i 2011, jf. afsnit 2.2.2 og 2.2.3 nedenfor) aflagde delårsrapporter og årsrapporter i overensstemmelse med FIL kapitel 13 og de regler, der er fastsat i medfør heraf.

Det fremgår af bestyrelsesprotokollerne og af revisionsprotokollater, at bankens bestyrelse havde opmærksomheden rettet mod bankens håndtering af engagementer og behovet for nedskrivninger. Det fremgår videre, at ekstern revisor ved sin gennemgang, hvorunder han har haft opmærksomheden særligt rettet mod nedskrivningsbehov, ikke har fundet grundlag for at anlægge vurderinger af nedskrivningsbehovet, som afgiver fra det skøn, som bankernes ledelser har anlagt.

2.2.2 Særligt om Skælskør Bank

Jeg har i kapitel V afsnit 2 vurderet, at bankens årsrapport 2008 samt delårsrapporter for 1.-3. kvartal 2009 i deres oprindelige skikkelse ikke var retvisende, for så vidt angik den regnskabsmæssige behandling af en sikkerhed, som banken havde i en post aktier i et børsnoteret selskab, herunder periodisering af det øgede nedskrivningsbehov, der var en følge af, at der ikke havde været fornødent grundlag for at anvende et andet grundlag for opgørelse af sikkerhedens værdi end børskursen. Forholdet blev berigtiget, da banken den 3. november 2009 udsendte korrigeret årsrapport og korrigerede delårsrapporter, og det havde således ikke betydning for de vilkår, hvorpå fusionen mellem banken og Max Bank blev gennemført i september 2010.

Forud for aktieemissionen i efteråret 2009 havde banken været under tæt observation, og emissionsprospektet havde været underkastet undersøgelse af såvel bankens rådgivere som myndighederne. Da det, kort efter at emissionen var gennemført, viste sig, at behovet for nedskrivninger i 2009 var betydeligt større, end det var fremgået af emissionsprospektet, redegjorde banken over for Finanstilsynet for, at det forøgede nedskrivningsbehov først blev erkendt, efter at emissionen var gennemført, og at det

ikke kunne have været erkendt tidligere. På grundlag af redegørelsen meddelte tilsynet, at man ikke foretog yderligere.

I forbindelse med det forløb, der førte til, at banken fusionerede med Max Bank, blev banken på ny underkastet indgående undersøgelser, og i forbindelse med fusionen tiltrådte Folketingets Finansudvalg den 3. juni 2010, at Finansministeriet på vegne af Den Danske Stat som aktionær i Skælskør Bank kunne stemme for fusionen, jf. aktstykke nr. 142 af 27. maj 2010. I aktstykket oplyste Finansministeriet, at ministeriet vurderede, at den fusionerede bank ville være mere robust end de to banker hver for sig, og at statens finansielle rådgiver havde vurderet bytteforholdet mellem aktierne i de to banker. Finanstilsynet havde den 9. september 2009 givet tilladelse til fusionen.

Min undersøgelse har ikke givet grundlag for at antage, at de forretningsmæssige skøn, som bankens ledelse foretog i forbindelse med fusionsforløbet, herunder over behovet for nedskrivninger i banken, lå uden for den margin, som tilkommer ledelsen af en virksomhed af denne karakter, eller at de oplysninger mv., som banken offentliggjorde i sine delårs- og årsrapporter frem til bankens ophør som selvstændig bank, ikke skulle være retvisende.

Samlet finder jeg således, at der ikke er grundlag for at rejse krav mod medlemmer af bankens bestyrelse eller direktion.

2.2.3 Særligt om Max Bank

Min undersøgelse har ikke givet grundlag for at antage, at bankens bestyrelse i forbindelse med udarbejdelsen af det materiale, som dannede grundlag for, at bankens generalforsamling den 3. september 2009 vedtog at fusionere med Skælskør Bank, har handlet ansvarspådragende.

Den direkte anledning til Max Banks sammenbrud var det krav om yderligere nedskrivninger, som Finanstilsynet stillede i september 2011. Den 27. maj 2010 havde Max Bank og Skælskør Bank offentliggjort meddelelsen om, at de to banker ville indstille til deres respektive generalforsamlinger, at de to banker blev fusioneret, og fusionen blev vedtaget den 3. september 2010. I forbindelse med fusionen tiltrådte Folketingets Finansudvalg, at Finansministeriet på vegne af Den Danske Stat som aktionær i Skælskør Bank kunne stemme for fusionen, jf. aktstykke nr. 142 af 7. maj 2010. I aktstykket oplyste Finansministeriet, at ministeriet vurderede, at den fusionerede bank ville være mere robust end de to banker hver for sig, og at statens finansielle rådgiver havde vurderet bytteforholdet mellem aktierne i de to banker. Finanstilsynet havde den 9. september 2009 givet tilladelse til fusionen.

På denne baggrund har min undersøgelse ikke med den sikkerhed, som jeg anser for at være nødvendig, jf. kapitel I afsnit 4 ovenfor, givet mig grundlag for at konstatere, at grundlaget for de yderligere nedskrivninger, som Finanstilsynet krævede i september

2011, forelå i mere end muligvis ubetydeligt omfang i forbindelse med fusionsforløbet i maj-september 2010.

Jeg har i kapitel afsnit ovenfor vurderet, at også bankens delårsrapport for 1. januar-30. juni 2010 var retvisende, og jeg kan ikke fastslå, at bankens ledelse på baggrund af dennes indhold burde indse, at det ikke ville være forsvarligt at fortsætte driften af banken.

Det følger heraf, at bankens ledelse ikke har handlet ansvarspådragende ved ikke at indstille bankens drift.

Jeg finder anledning til at bemærke, at hvis man antog, at bankens ledelse bude have indstillet bankens drift tidligere, end det faktisk skete, vil et erstatningsansvar i den anledning forudsætte, at banken led yderligere tab i perioden efter at driften – antaget – burde have været indstillet. Denne forudsætning vil kun være opfyldt, i det omfang det kan påvises, at der i perioden efter det antagne håbløshedspunkt er bevilget nye nettokreditfaciliteter, som de pågældende kunder ikke kan honorere. Bevillinger, som alene bevirker, at et engagement teknisk ikke er misligholdt, kan i denne forbindelse ikke anses for at udløse yderligere tab for banken.

3. Erstatningsansvar for Max Banks interne og Bankernes eksterne revision

3.1 Intern revision

3.1.1 Retsgrundlag

Den interne revisions arbejde reguleres af regnskabsbekendtgørelsens kapitel 3 (§§ 9-17). For pengeinstitutter, der i de seneste to regnskabsår på balancetidspunkterne i gennemsnit har haft 125 eller fuldtidsansatte, skal der oprettes en intern revision. For øvrige pengeinstitutter træffer bestyrelsen bestemmelse om, hvorvidt instituttet skal have en intern revision, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 1 og 3.

Skælskør Bank havde i Perioden ingen intern revision.

I Max Bank virkede Claus Pommer som chef for intern revision i Perioden frem til den 31. august 2008, og Pernille Müller fra 1. april 2009.

For den interne revision skal der foreligge en funktionsbeskrivelse, jf. bekendtgørelsens § 14. Claus Pommers funktionsbeskrivelse er af 19. september 2006 og Pernille Müllers af 14. april 2009.

Om intern revisions opgaver hedder det i funktionsbeskrivelsen (citeret fra Pernille Müllers):

"1. Indledning

Funktionsbeskrivelse er udarbejdet med baggrund i ... (revisionsbekendtgørelsen).

...

4. Opgaver

Intern revisionschef skal efter bestyrelsens beslutning ikke forsyne årsrapporterne for banken og datterselskaberne med en revisionspåtegning, idet Intern Revision skal fokusere sin indsats mod den operationelle revision. Det er derfor primært Intern Revisions ansvar at foretage en gennemgang og vurdering af de risikostyringsprocesser, som direktionen og områdeansvarlige har tilrettelagt, og som er rettet mod bankens væsentlige forretningsmæssige risici, herunder særligt risici indenfor it-området. ...

5.4 Løbende rapportering

Revisionschefen skal i forbindelse med revisionen foretage rapportering til den områdeansvarlige og direktionen og heri redegøre for de konklusioner, som revisionen har givet anledning til."

På tilsvarende måde, som det er tilfældet for medlemmer af bestyrelse og direktion, gælder, at en grundbetingelse for, at bankens interne revisor kan gøres erstatningsansvarlig, at han på retsstridig måde forsætligt eller uagtsomt har tilsidesat sine pligter som intern revisor.

Som følge af den interne revisors ansættelsesforhold til banken gælder det tillige, at Max Bank alene vil kunne rette et erstatningskrav mod den interne revisionschef, i det omfang dette findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, arbejdstagerens stilling og omstændighederne i øvrigt, jf. erstatningsansvarslovens § 23, stk. 3, jf. stk. 1.

3.1.2 Min vurdering

Min undersøgelse har ikke givet mig grundlag for at antage, at nogen af bankens i Perioden to interne revisorer har tilsidesat nogen pligt, der har påhvilet dem, på en måde, der kan pådrage dem et ansvar eller medansvar for bankens sammenbrud eller et ansvar i øvrigt.

3.2 Ekstern revision

3.2.1 Retsgrundlag

Den eksterne revisions arbejde reguleres af revisorloven og kapitel 2 (§§ 4-8) i revisionsbekendtgørelsen.

3.2.2 Min vurdering

Min undersøgelse har ikke givet mig grundlag for at antage, at bankernes eksterne revisorer har tilsidesat nogen pligt, der har påhvilet dem, på en måde, der kan pådrage dem et ansvar eller medansvar for bankens sammenbrud eller et ansvar i øvrigt.

Jeg har i kapitel V afsnit 2 ovenfor vurderet, at Skælskør Banks årsrapport 2008 og delårsrapporter for 1.-3. kvartal 2009 i deres oprindelige skikkelse ikke var retvisende, for så vidt angik den regnskabsmæssige behandling af en sikkerhed, som banken havde i en post aktier i et børsnoteret selskab, herunder periodisering af det øgede nedskrivningsbehov, der var en følge af, at der ikke havde været fornødent grundlag for at anvende et andet grundlag for opgørelse af sikkerhedens værdi end børskursen. Forholdet havde imidlertid ikke betydning for de vilkår, hvorpå fusionen mellem Skælskør Bank og Max Bank blev gennemført i september 2010.

Den direkte anledning til Max Banks sammenbrud var det krav om yderligere nedskrivninger, som Finanstilsynet stillede i september 2011. Den 27. maj 2010 havde Max Bank og Skælskør Bank offentliggjort meddelelsen om, at de to banker ville indstille til deres respektive generalforsamlinger, at de to banker blev fusioneret, og fusionen blev vedtaget på ekstraordinære generalforsamlinger i de to banker den 9. august og den 3. september 2010. I forbindelse med fusionen tiltrådte Folketingets Finansudvalg, at Finansministeriet på vegne af Den Danske Stat som aktionær i Skælskør Bank kunne stemme for fusionen, jf. aktstykke nr. 142 af 7. maj 2010. I aktstykket oplyste Finansministeriet, at ministeriet vurderede, at den fusionerede bank ville være mere robust end de to banker hver for sig, og at statens finansielle rådgiver havde vurderet bytteforholdet mellem aktierne i de to banker. Finanstilsynet havde den 9. september 2010 givet tilladelse til fusionen.

På denne baggrund har min undersøgelse ikke med den sikkerhed, som jeg anser for at være nødvendig, jf. kapitel I afsnit 4 ovenfor, givet mig grundlag for at antage, at grundlaget for de yderligere nedskrivninger, som Finanstilsynet krævede i september 2011, forelå i mere end muligvis ubetydeligt omfang i forbindelse med fusionsforløbet i maj-september 2010. Det ligger derfor i sagens natur, at Deloitte som ekstern revisor ikke handlede ansvarspådragende ved ikke at henlede Skælskør Banks eller Max Banks ledelses opmærksomhed på et behov for yderligere nedskrivninger end dem, der forelå oplyst.

Jeg har i kapitel V afsnit 3.2 ovenfor vurderet, at bankens årsrapport for 2010 er retvisende. Der opstår derfor ikke spørgsmål om erstatningsansvar for revisor i anledning af hans blanke påtegning på årsrapporten.

4. Disciplinæransvar for bankens eksterne revision

- 4.1 Jeg har i kapitel V afsnit 2 ovenfor vurderet, at Skælskør Banks årsrapport for 2008 og delårsrapporter for 1.-3. kvartal 2009 i deres oprindelige versioner ikke har været ret-

visende, og at dette beror på en udøvelse af et skøn, som efter min opfattelse ligger uden for det forretningsmæssigt forsvarlige, og at ekstern revisor derfor i forbindelse med sin revision af årsrapporten for 2008 og review af delårsrapporten for 3. kvartal 2009 burde have anført over for bankens ledelse, at dens skøn over værdien af den nævnte sikkerhed ikke var korrekt, og at han, hvis bankens ledelse fastholdt skønnet, burde have ladet denne uenighed komme til udtryk i form af et forbehold i sine påtegninger på henholdsvis årsrapporten for 2008 og delårsrapporten for 3. kvartal 2009.

Jeg finder imidlertid ikke anledning til at indstille, at Max Bank af 2011 søger et disciplinært ansvar gennemført. Jeg lægger herved navnlig vægt på, at sagen blev kendt og behandlet af de relevante offentlige myndigheder i 2009, og på at forholdet som anført i afsnit 2.2.1 ovenfor har været uden betydning for bankens sammenbrud.

- 4.2 Jeg har i kapitel V, afsnit 3.1 vurderet, at Max Banks eksterne revisor i forbindelse med sin revision af bankens årsrapport for 2008 burde have anført over for bankens ledelse, at dens regnskabsmæssige behandling på et enkelt punkt ikke var korrekt. Da forholdet ikke havde en sådan karakter, at den oprindelige årsrapport ikke var retvisende, finder jeg, at revisor, hvis bankens ledelse fastholdt skønnet, burde have ladet denne uenighed komme til udtryk ved at anføre dette som en revisionsdifference i revisionsprotokollen.

Jeg finder imidlertid ikke anledning til at indstille, at Max Bank af 2011 søger et disciplinært ansvar gennemført. Jeg lægger herved navnlig vægt på forholdets karakter og betydning samt på, at sagen blev kendt og behandlet af de relevante offentlige myndigheder i 2009.

5. Strafansvar

Min undersøgelse har ikke givet grundlag for at antage, at nogen af de personer, som har været omfattet af min undersøgelse, under udøvelsen af deres hverv har begået forhold, som kan medføre et strafansvar efter selskabslovgivningen, lovgivningen om finansielle virksomheder eller revisorloven. Jeg henviser til det, som jeg har anført kapitel III afsnit 4.2.4 ovenfor.

*****